

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. IX. 140

DET CIVILE VETERINÆRVESEN
1936

Service Vétérinaire Civil 1936

UTGITT AV
DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVESEN

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1938

Pris kr. 1,50

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX. (Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX.

Trykt 1936.

- Nr. 77. Mylnor og kvernar i Noreg. Etter uppteljingar i 1927—29. 2. bolken. (*Moulins en Norvège. D'après recensements dans les années 1927—29. II.*)
- 78. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1933. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 79. Norges jernbaner 1934—35. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 80. Skolevesenets tilstand 1932—34. (*Instruction publique.*)
- 81. Norges kommunale finanser 1933—34. (*Finances des communes.*)
- 82. Telegrafverket 1934—35. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 83. Folkemengdens bevegelse 1933. (*Mouvement de la population.*)
- 84. Kriminalstatistikk 1933 og 1934. (*Statistique de la criminalité pour les années 1933 et 1934.*)
- 85. Sjømannstrygden 1933. Fiskertrygden 1933. (*Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 86. Norges handel 1935. (*Commerce.*)
- 87. Fagskolestatistikk 1929/30—1931/32 og 1932/33—1934/35. (*Écoles professionnelles.*)
- 88. Norges fiskerier 1934. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 89. Norges postverk 1935. (*Statistique postale.*)
- 90. Industriarbeidertrygden 1933. (*Assurances de l'État contre les accidents du travail.*)
- 91. Fengselsstyrets årbok 1928—30. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
- 92. Det civile veterinærvesen 1934. (*Service vétérinaire civil.*)
- 93. Norges private aktiebanker og sparebanker 1935. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne pour l'année 1935.*)
- 94. Folkemengdens bevegelse 1934. (*Mouvement de la population.*)
- 95. Norges bergverksdrift 1935. (*Mines et usines.*)
- 96. Landbruksareal og husdyrholt 1936. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1936. Recensement représentatif.*)
- 97. Rekruttering 1932 og 1933. (*Recrutement.*)
- 98. Meieribruket i Norge 1935. (*L'industrie laitière de la Norvège 1935.*)
- 99. Norges kommunale finanser 1934—1935. (*Finances des communes.*)
- 100. Forsikringsselskaper 1935. (*Sociétés d'assurances.*)
- 101. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1934. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 102. Syketrygden 1935. (*Assurance-maladie de l'État.*)

Trykt 1937.

- Nr. 103. Sinnssykeasylenes virksomhet 1935. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
- 104. Norges jernbaner 1935—36. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 105. Norges industri 1935. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 106. Skolevesenets tilstand 1934—35. (*Instruction publique.*)
- 107. Stortingsvalget 1936. (*Élections en 1936 pour le «Storting».*)
- 108. Norges fiskerier 1935. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 109. Telegrafverket 1935—36. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 110. Beitetellingen 1935. (*Pâturage en Norvège 1935.*)
- 111. De spedalske i Norge 1931—35. (*Rapport sur les lépreux en Norvège 1931—35.*)
- 112. Sjømannstrygden 1934. Fiskertrygden 1934. (*Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. IX. 140

DET CIVILE VETERINÆRVESEN

1936

Service Vétérinaire Civil 1936

UTGITT AV

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVESEN

OSLO

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1938

- For årene 1889—1898 se Norges Offisielle Statistikk, rekke III.
- For årene 1899—1903 se Norges Offisielle Statistikk, rekke IV, nr. 24, 57, 70, 89 og 116.
- For årene 1904—1911 se Norges Offisielle Statistikk, rekke V, nr. 15, 36, 65, 83, 112, 141, 173 og 201.
- For årene 1912—1918 se Norges Offisielle Statistikk, rekke VI, nr. 13, 39, 71, 96, 121, 148 og 184.
- For årene 1919—1923 se Norges Offisielle Statistikk, rekke VII, nr. 22, 43, 90, 141 og 182.
- For årene 1924—1930 se Norges Offisielle Statistikk, rekke VIII, nr. 16, 49, 64, 85, 111, 150 og 175.
- For årene 1931, 1932, 1933 og 1934 se Norges Offisielle Statistikk, rekke IX, nr. 4, 34, 67, 92 og 116.

Innholdsfortegnelse.

(Sommaire).

I. Veterinærvesenet i 1936.

(Du service vétérinaire en 1936).

	Side (Page)
A. Almindelig oversikt (<i>Vue générale</i>)	1
Tabell I. Enkelte sykdommers forekomst i de forskjellige fylker 1936	2
B. De enkelte sykdommer (<i>Les maladies différentes</i>)	3
1. Miltbrand	3
2. Ondartet katarrfeber	3
3. Raslesyke	3
4. Bråsott	3
5. Svinepest og svinesyke	4
6. Rødsyke	4
7. Smittsom anæmi hos hesten	4
8. Tuberkulose	4
9. Smittsom kasting	8
10. Kverke	10
11. Blodurin (piroplasmose)	10
12. Forskjellige sykdommer	11
Tabell II. Husdyrsykdommer artsvis	28
Tabell III. Husdyrsykdommer fylkesvis	32
Hos hest	32
» storfe	34
» sau	36
» gjet	38
» svin	40
» hund	42
» katt	44
» fjærfe	46
» andre dyr	46
Tabell IV. Antall autoriserte veterinærer i Norge 1937 . . .	50
Utførsel og innførsel av husdyr 1936	51
Bevilgninger i budgetterminen 1936—1937	52

II. Kjøttskontrollen i 1936.

(*L'inspection de la viande en 1936*).

	Side (Page)
Almindelig oversikt (<i>Vue générale</i>)	54
Tabell A. Antall slakt på stasjonene	57
Tabell B. Antall slakt, 2nen klasse, på stasjonene	58
Tabell C. Antall slakt, kassert, på stasjonene	59
Tabell D. Antall slakt kontrollert utenfor stasjonene	60
Tabell E. Sammendrag for 1936	62
Tabell F. Årsaken til 2nen klasses stempling og kassasjon . .	64
Tabell G. Tønnekjøttskontrollen i 1936	65

I.

Om veterinærvesenet 1936.

A. Almindelig oversikt.

Ifølge de fra veterinærerne innkomne årsberetninger er der i årets løp behandlet hos:

Hest	57 660	sykdomstilfelle
Storfe	160 721	—
Sau	12 468	—
Gjet	2 665	—
Svin	47 080	—
Hund	13 119	—
Katt	1 174	—
Fjærfe	3 152	—
Andre dyr	40 779	—

Av de behandlede dyr angis å være døde og drepte:

Hester	2 263
Storfe	7 357
Sauer	766
Gjeter	184
Svin	3 739
Hunder	1 531
Katter	339
Fjærfe	1 845
Andre dyr	3 217

Antallet av de av veterinærerne behandlede sykdomstilfelle var i efternevnte år:

1890	46 091	1925	293 509
1900	71 438	1926	248 315
1910	146 537	1927	232 491
1915	204 416	1928	234 257
1916	167 733	1929	243 648
1917	204 076	1930	265 787
1918	231 168	1931	260 626
1919	235 831	1932	283 624
1920	243 715	1933	284 605
1921	246 589	1934	317 447
1922	219 047	1935	327 957
1923	219 583	1936	338 818
1924	258 095		

Tabell I.

Enkelte sykdommers forekomst i de forskjellige fylker i 1936.
 (Relevé des diverses maladies par départements).

Fylke (Département)	Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	Raslesyke (<i>Sarcophysema bovis</i>)	Bråsott (<i>Gastromyosis onis</i>)	Ondartet katarrfeber (<i>Coryza gongronosova bovinum</i>)	Lungesyke hos hesten (<i>Pleuro-pneumonia contagiosa equi</i>)	Svinpest ² (<i>Pestis suum</i>)	Rødsyke (<i>Rhusiopathia suis</i>)	Kverke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	Smitsom anæmi hos hesten (<i>Anaemia infect. equi</i>) ¹⁾
Oslo	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Akershus.....	7	2	—	—	—	—	—	—	32
Østfold	8	2	—	—	—	—	—	—	41
Buskerud	2	—	—	—	—	—	—	—	12
Vestfold	7	10	—	—	—	—	—	—	8
Hedmark	5	2	—	—	—	—	—	—	9
Opland	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Tellemark	2	—	—	—	—	—	—	—	6
Aust-Agder.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Vest-Agder	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rogaland	7	2	—	—	—	—	—	—	144
Hordaland	2	6	—	—	—	—	—	—	—
Bergen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sogn og Fjordane	—	5	—	—	—	—	—	—	—
More og Romsdal	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Sør-Trøndelag	1	1	—	—	—	—	—	—	3
Nord-Trøndelag	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Nordland	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Troms	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt (total)	51	32	85	373	—	—	10237	275	3
1935.....	43	50	97	420	11	—	8968	226	11
1934.....	47	27	154	377	5	—	10969	245	3
1933.....	54	29	152	415	2	—	10663	206	9
1932.....	92	42	65	406	—	—	9819	264	8
1931.....	100	29	45	397	2	—	9348	475	4
1930.....	138	27	111	353	3	100	12640	760	15
1929.....	60	32	79	288	109	6	10901	1211	26
1928.....	98	29	60	375	3	—	8631	1603	62
1927.....	77	30	78	400	—	—	9307	1910	34
1926.....	76	25	53	300	—	23	12482	1631	29
1925.....	98	19	53	277	3	275	11025	1430	39
1924.....	192	22	48	321	7	135	11348	2162	75
1923.....	111	29	59	438	5	158	10248	1220	73
1922.....	62	31	53	465	29	27	9699	1388	74
1921.....	62	27	104	511	22	80	11885	2031	57
1920.....	53	25	77	522	47	23	12201	4075	—
1919.....	82	31	73	513	459	155	10034	431	—
1918.....	75	25	63	472	532	83	9734	5069	—
1917.....	62	40	106	537	1196	147	8955	4430	—
1916.....	104	45	97	489	260	106	5074	1955	—

¹⁾ Angrepne eller mistenkete.²⁾ Fra 1916 til og med 1925 også innbefattet svinesyke.

Sundhetstilstanden blandt våre husdyr må for kalenderåret 1936 karakteriseres som meget god. Som det vil fremgå av tabell I har de årvisse smittsomme sykdommer kun hatt en forholdsvis liten utbredelse. Den siden 1 januar 1935 pågåtte bekjempelse av smittsom kalvekasting har i 1936 fortsatt gitt meget tilfredsstillende resultater således at over tre fjerdedeler av de smittede storfebesetninger er frigitt (se side 10). Som det videre vil sees på side 6 er storfeturberkulosen i stadig tilbakegang. Av de særlig fryktede farsottlignende sykdommer som kvegpest, munn- og klovsyke, rabies o. lign. er intet tilfelle inntruffet.

B. Om de enkelte sykdommer.

1. Miltbrand.

Denne sykdom optrådte i 51 tilfelle, det vil si omtrent i samme omfang som i de siste tre år. Det har i alle tilfelle dreiet sig om sporadiske tilfelle, formentlig som regel forårsaket av importert, inficert kraftfør.

2. Ondartet katarrfeber.

Av denne lidelse er anmeldt 373 tilfelle i årets løp, hvorav 273 opgis å være avlivet eller døde.

3. Raslesyke.

Raslesyke er forekommet med 32 tilfelle som alle er krepert eller drept.

Distriktsdyrlæge *M. Hofstad*, Vågåmo, meddeler:

Av ondartet smittsom sykdom er forekommet 3 tilfelle av miltbrandsemfysem hos storfe. Denne ondartede sykdom forekommer bare innen et lite begrenset område i distriktet; men her har den vært kjent i lange tider og går under navnet «skott», sannsynligvis fordi den forløper så akutt; sykdommen kommer som om den er skutt på dyrene. Navnet «skott» kan muligvis også komme av, at man mente dyret virkelig var skutt, på grunn av de gassaktige, knitrende hevelser, der som regel går i dybden.

4. Bråsott.

Bråsott har inntruffet med 85 tilfelle, hvorav alle er døde. Det synes som om de veterinærer som har prøvet vaksine mot denne sykdom stort sett er meget godt fornøyet med resultatene.

Således skriver distriktsdyrlæge *J. Kjos-Hanssen*, Egersund:

I det forløpne år er der anmeldt 21 besetninger med 25 døde får. Det viser at sykdommen er på tilbakegang. Ved hjelp av bråsott-vaksinasjonen har man nu i mange år hatt et utmerket middel til å forebygge sykdommen og derved holde den i sjakk. Det er både lettvint, godt og billig. I det forløpne år har jeg

på 13 reiser vaksinert 1 275 får, fordelt på 90 besetninger. Stort sett er den nu anerkjent overalt her i distriktet, men mange steder venter man forlenge, før man tar fatt. Det hender ikke så sjeldent, at et eller annet lam blir etterglemt ved vaksinasjonen, og gang på gang har man sett, at det ikke vaksinerte er død, hvorimot de vaksinerte er gått fri.

5. S v i n e p e s t o g s v i n e s y k e .

Heller ikke i 1936 er det optrådt noe tilfelle av svinepest her i landet. Av svinesyke er innrapportert 4032 tilfelle, hvorav 441 døde og drepte.

6. R ø d s y k e .

Av rødsyke er meldt 10 237 tilfelle, hvorav 389 døde og drepte. Tallet er omtrent som i de senere år og den lille dødelighetsprosent viser hvor effektiv serumbehandling er.

7. S m i t t s o m a n æ m i h o s h e s t e n .

Smittsom anæmi har bare optrådt med 3 tilfelle, alle i Hedmark fylke.

8. T u b e r k u l o s e .

Man har i 1936 mottatt innberetninger om tuberkulinundersøkelser av storfe som tabellen viser.

Samlet antall besetninger og dyr som er prøvet med tuberkulin i 1936.

Fylke	Antall besetninger		Antall dyr	
	I alt	Hvorav på offentlig bekostn.	I alt	Hvorav på offentlig bekostn.
Østfold	406	24	5415	495
Akershus	131	19	3294	537
Hedmark	41	8	800	236
Opland	48	24	776	539
Buskerud	12	4	152	44
Vestfold	25	8	373	132
Telemark	3	3	31	21
Aust-Agder	—	—	1	—
Vest-Agder	1	—	7	—
Rogaland	—	—	7	—
Hordaland	1	—	5	—
Sogn og Fjordane	4	3	38	25
Møre og Romsdal	1	1	29	26
Sør-Trøndelag	—	—	8	—
Nord-Trøndelag	75	—	631	—
Nordland	1	1	3	3
Troms	55	—	262	—
Finnmark	1	1	25	25
Tilsammen	805	96	11857	2083

**Innkomne rapporter fra offentlige¹
kjøttskontrollstasjoner om påtruffet tuberkulose i 1936.**

Kjøttskontrollstasjonens navn	Storfe		Svin	Fjærfe
	Antall kontrol- lerte storfe- skrotter -kalver undtatt	Antall tilfeller		
	I alt	Efter forut- gående tub.- prøve		
Ålesund	5 524	—	—	—
Arendal	1 811	—	—	—
Bergen	29 348	—	—	—
Bodø	1 796	—	—	—
Drammen	6 692	—	—	8
Fredrikstad V.	2 691	—	—	—
Fredrikstad Ø.	657	11	11	—
Gjøvik	1 258	—	—	—
Halden	2 516	48	48	—
Hamar	2 052	10	10	—
Harstad	1 217	—	—	—
Haugesund	3 307	—	—	—
Holmestrand	350	—	—	—
Horten	1 618	1	—	—
Hønefoss	1 097	—	—	—
Kongsberg	1 401	—	—	1
Kongsvinger	448	—	—	—
Kragerø	693	—	—	—
Kristiansand S.	4 456	—	—	—
Kristiansund N.	3 341	—	—	—
Larvik	2 139	—	—	—
Lillehammer	1 151	—	—	—
Lillestrøm	1 052	—	—	—
Molde	1 296	—	—	—
Moss	2 184	—	—	—
Narvik	2 034	—	—	—
Notodden	1 091	—	—	—
Odda	1 046	—	—	—
Oslo	54 264	62	57	419
Porsgrunn	1 492	1	1	—
Risør	326	—	—	—
Sandefjord	1 820	1	—	—
Sarpsborg	2 115	1	1	—
Skien	2 645	—	—	—
Stavanger	13 691	—	—	525
Tinn	827	—	—	—
Tromsø	2 656	—	—	—
Trondheim	19 771	1	—	777
Tønsberg	4 325	—	—	—
Fellesslakteriet	7 167	35	34	4
I alt	195 305	171	162	1 734

¹ Som primære tilfelle er det ved samtlige offentlige slakthus og offentlige kjøttskontrollstasjoner påvist tuberkulose i 9 slakt, hvilket utgjør 0,0046 % av det samlede antall kontrollerte kjøttskrotter — kalver undtatt. De 162 tilfelle hithører fra besetninger hvor tuberkulosebekjempelsen er iverksatt ved nedslakting etter forutgående tuberkulinprøve. Regnes disse med blir tuberkuloseprosenten m. h. t. kontrollerte slakt 0,087 %.

Oversikt vedrørende bekjempelsen

Fylke	Antall erklært tuberkuløse									
	storf									
	besetn.		antall dyr i besetn.			Tilk. i 1936		Tils.		
Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.	Antall tilf. av tub. p. v. hos svin	Antall hønsebesetn. hvori p. v. tub.			
Østfold.....	32	11	43	710	233	943	30	7		
Akershus	34	3	37	1186	49	1235	211	2		
Hedmark	17	-	17	565	-	565	44	3		
Opland	36	1	37	757	21	578	12			
Buskerud	8	-	8	59	-	59	17	1		
Vestfold	10	2	12	286	46	332	20	3		
Telemark	-	-	-	-	-	-	-	2		
Aust-Agder	-	-	-	-	-	-	-	2		
Vest-Agder	-	-	-	-	-	-	-			
Rogaland	4	-	4	50	-	50	577	5		
Hordaland	2	-	2	24	-	24		2		
Sogn og Fjordane	1	1	2	12	7	19				
Møre og Romsdal	-	-	-	-	-	-				
Sør-Trøndelag	3	-	3	72	-	72				
Nord-Trøndelag	-	-	-	-	-	-	2	1		
Nordland	-	-	-	-	-	-		1		
Troms	2	-	2	28	-	28				
Finnmark	-	-	-	-	-	-				
	149	18	177	3749	356	3905	915	27		

I de tuberkuløse storfebesetninger har det i årets løp reagert i alt 284 dyr — eller 9,83 %. Av det samlede antall undersøkte dyr har det reagert 2,4 %.

Det er i årets løp erklært som tuberkuløse i alt 18 nye storfebesetninger. M. h. t. fordelingen på de enkelte fylker, tuberkulinprøver, bekjempelse ved nedslaktning og frigivelse av besetninger henvises til ovenstående tabell.

Forsåvidt angår bekjempelsen av tuberkulosen i svinebesetningene har eierne — som tidligere — vært tillatt å føre grisene frem til slakt, hvorefter desinfeksjon av grisehuset har funnet sted.

av husdyrtuberkulosen i 1936.

Tuberkulinprøvet												Bekjempelse ved nedslaktn.													
størfe						størfe																			
Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.	Gj.st. fra foreg. år	Tilk. i 1936	Tils.		
14	11	25	387	344	721	46	84	130	12	14	26	47	58	105										38	
15	4	19	885	144	1029	36	34	70	9	4	13	26	21	47										35	
9	1	10	418	18	436	15	4	19	6	1	7	15	10	25										14	
14	2	16	400	65	465	10	13	23	6	3	9	25	15	40										33	
1	1	2	8	2	10	-	-	-	1	1	1	2	2	2										7	
5	2	7	92	56	148	5	28	33	2	4	6	4	28	1	32									9	
1	1	2	45	7	52	9	9	9	2	2	2	3	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	3		
59	22	81	2235	636	2861	121	163	284	35	36	71	117	144	261										148	

Størfe nedslaktet som tuberkuløse og delvis erstattet av det offentlige.

År	Nedslaktet størfe i årets løp	Antall dyr som det i årets løp er betalt er- statn.bidrag for	Utbetalt erstatnings- bidrag kr.	Det gjennev- smittlige bidrag pr. dyr utgjør kr.
1936	261	161	6 566,46	40,79

9. Smittsom kalvekasting.

Den fortsatte bekjempelse av den smittsomme kalvekasting synes å omfattes med den samme sterke interesse fra husdyreiernes side. Bekjempelsesarbeidet i 1936 er pågått etter de samme hovedlinjer som opprinnelig fastsatt i Landbruksdepartementets rundskrivelse av 29 november 1934 og i veterinær direktørens cirkulære av 5 desember 1934 og senere rundskrivelser.

I løpet av 1936 har man rukket langt i arbeidet med å orientere seg om sykdommens utbredelse. Bekjempelsesarbeidet er nu tatt op i praktisk talt alle distrikter hvor sykdommen optrer, og det er neppe nevneverdige områder igjen hvor man ikke har en ganske pålitelig oversikt over dens utbredelse, selv om det kan være grender og enkelte gårder hvor et rasjonelt bekjempelsesarbeide ennå ikke er iverksatt. Det kan også være enkelte som ennå ikke er fortrolige med de gjeldende bestemmelser, så de anmelder sykdommen, likesom man må regne med at enkelte fremdeles søker å holde den skjult. Mens antallet av innrapporterte smittede besetninger ved utgangen av året 1935 var 2 278 utgjorde antallet ved utgangen av 1936 2 741. I 1936 er det således kommet til 463 nye besetninger. Henimot halvparten av tilgangen faller som ventet på de 3 fylker Hordaland, Sogn og Fjordane samt More og Romsdal. Den største delen av disse 463 besetninger er smittet tidligere enn i 1936. I en del av disse besetninger er sykdommen utryddet og de er allerede erklært smitfri i løpet av året. Dette vil fremgå av den nedenfor gitte tabellariske oversikt som viser at det samlede antall besetninger med reagenter i ved utgangen av 1936, ikke er så stort som tilgangen i samme år. Tilgangen av smittede besetninger har i løpet av året 1936 vist sig å avta jevnt. Kvartalsvis har tilgangen således vært: 1ste kvartal 162 besetninger, 2net kvartal 127, 3dje kvartal 103 og 4de kvartal 71. I de siste 2 måneder i 1935 var tilgangen 233 besetninger. For øvrig er forholdet det at for de besetningene vedkommende, som i 1936 er kommet til, er det for de aller flestes vedkommende gått for kort tid til at sykdommen ennå kan være utryddet i disse besetninger.

Fellesbeitespørsmålet og havnespørsmålet for øvrig er fremdeles av de ting som legger de største vanskeligheter i veien for arbeidet med å hindre at nye besetninger smittes. Især er forholdet vanskelig for Vestlandets vedkommende, hvor gårdbrukerne er så avhengige av sitt seterbruk. En eneste besetning med et smittet dyr kan da i løpet av sommeren lett smitte et større antall andre besetninger, især hvis vedkommende dyr f. eks. kaster ute i beitet. Det er derfor også på de kanter lagt særlig vekt på såvidt mulig å utrydde sykdommen innen den samme setergrend, eller hos opsittegne som sogner til et større

felles beiteområde. Tross disse vanskeligheter viser allikevel bekjempelsesarbeidet på Vestlandet meget gode resultater. Det er dog å merke at en del strøk her kom nokså sent i vei med bekjempelsen, og det må også regnes med at det finnes strøk hvor sykdommens utbredelse ennå ikke er klarlagt. I distrikter hvor sykdommen er sterkt uttynnet, så den begynner å bli sjeldent, eller hvor det forekommer nysmittede besetninger i for øvrig rene distrikter og hvor virkningen av en eventuell smittespredning vil være overveldende, har man i en rekke tilfelle gitt redusert støtte til nedslakting av ikke-reagenter når forholdene har ligget slik an at det eneste riktige både av hensyn til den foreliggende smittefare og av hensyn til vedkommendes økonomi — har vært å nedslakte hele besetningen. Smitteforholdene innen besetningene har da for øvrig også vært slik at alt har tydet på at resten av besetningen litt etter litt allikevel vilde ha kommet til å reagere ved de fortsatte blodprøver.

Det er fremdeles på fellesbeitene og gjennem lån og utlån av okse at smittespredningen finner sted. I ikke få tilfelle er smitteveien umulig å påvise med sikkerhet, men i mange tilfelle synes smitten å måtte føres tilbake til returnmelk. Den tidligere hyppige smittespredning gjennem omsetningen av livdyr har såvidt man gjennem rapportene om smittede besetninger kan se, gått ned til det rene minimum.

Resultatet av bekjempelsesarbeidet for årene 1935—36 for de enkelte fylker og samlet for hele landet vil fremgå av tabellen s. 10.

Den tabellariske oversikt over resultatet av bekjempelsesarbeidet viser at det ved utgangen av året 1936 var innberettet i alt 2 741 smittede besetninger. På få undtagelser nær er bekjempelsesarbeidet tatt opp i disse besetninger, så snart det orienterende blodprøveresultat har foreligget. Resultatet er at ved utgangen av 1936 var sykdommen i 2 073 besetninger, eller i 75,6 % av de innberettede besetninger, utryddet og besetningene frigitt. Dertil kommer 347 besetninger, 12,7 %, som viste sig å være reaksjonsfri ved siste prøve, så det samlede antall reaksjonsfri besetninger på det tidspunkt var 2 420 eller 88,3 %. I 243 besetninger, 8,55 %, var det ved siste prøve 1 eller 2 reagenter og i 87, 3,15 %, var det flere enn 2 reagenter ved siste prøve. Om resultatet av bekjempelsen i de enkelte fylker uttrykt prosentvis, vises i øvrig til tabellen.

Det samlede resultat av bekjempelsen må således sies å være meget tilfredsstillende.

Tabell over resultatet av bekjempelsen av smittsom kasting
pr. 31. desember 1936.

Fylke	I. Samlet an- tall innrap- porterte besetninger i fylket	Besetninger som var smittet ved den siste prøve som blev foretatt				Besetninger som ikke hadde reagenter ved den siste prøve som blev foretatt			
		II. Antall be- setninger som hadde flere enn 2 reagenter	III. Antall be- setninger som hadde 1 eller 2 rea- genter	IV. Antall be- setninger som var reaksjonfri ved siste prøve men som skal kontroll- prøves en gang til	V. Antall be- setninger som er frigitt eller kan frigis pr. $\frac{31}{12}$ 1936				
Østfold	61	10 16,4	6 9,8	8 13,1	37 60,7				
Akershus	81	9 11,1	8 9,9	16 19,8	48 59,2				
Hedmark	369	12 3,2	29 7,9	35 9,5	293 79,4				
Opland	280	6 2,1	21 7,5	35 12,5	218 77,9				
Buskerud	172	5 2,9	25 14,5	37 21,5	105 61,1				
Vestfold	43	4 9,3	2 4,7	8 18,6	29 67,4				
Telemark	101	3 3	11 10,9	3 3	84 83,1				
Aust-Agder	1	—	—	—	1 100				
Vest-Agder	12	1 8,3	4 33,3	5 41,7	2 16,7				
Rogaland	50	1 2	5 10	12 24	32 64				
Hordaland	448	20 4,4	47 10,5	68 15,2	313 69,9				
Sogn og Fjordane . . .	797	9 1,1	53 6,7	90 11,3	645 80,9				
Møre og Romsdal . . .	321	7 2,2	22 6,9	30 9,5	262 81,4				
Sør-Trøndelag	5	—	1 20	—	4 80				
Hele landet	2 741	87 3,15	234 8,55	347 12,7	2073 75,6				

10. K v e r k e.

I 1936 er kverke forekommet i 275 tilfelle. Sykdommen har vesentlig forekommet i Rogaland fylke hvor over halvparten av tilfellene samler sig. I alt forekom 17 dødsfall, hvorav 13 i Rogaland.

Veterinær *J. Selvåg*, Stavanger anfører om sykdommen:

Høsten 1936 gikk en kverkeepidemi i bygdene omkring Stavanger, men ikke i Ryfylke. Jeg hadde 20 hester til handsaming. Der blev sprøytet med kverkeserum; men med svært dårlig resultat. Jeg hadde to tilfelle som var rett og slett kjedelige, idet naboen til vedkommende hesteeiere som fikk sprøyten med kverkeserum så snart sykdommen viste seg — intet gjorde eller rettere sagt «dokterte» på hestene sine selv, og deres hester kom sig, mens de serumbehandlede døde.

11. B l o d u r i n.

Av piroplasmose er der forekommet 1 248 tilfelle hos storfe og 12 tilfelle hos sau. Herav er 136 storfe og 12 sauere døde eller drepte.

Av ikke smittsom blodurin hos storfe er forekommet 643 tilfelle, hvorav 65 døde og drepte.

Distriktsdyrlæge *L. Haga*, Leirvik i Sogn, anfører om piroplasmosen:

Piroplasmose forekommer her nokså almindelig om våren og utover sommeren. Tidligere har folk som oftest ikke hentet dyrlege for denne sykdom, men benyttet forskjellige husråd. I sommer kom imidlertid et nytt preparat «Acaprin» på markedet. Med dette preparat har jeg i sommer behandlet i alt 11 tilfelle som alle på forbløffende kort tid blev helbredet. Ja selv i tilfelle hvor dyret hadde stått optil en uke med lidelsen, og hvor hjertet banket så det kunde høres flere meter borte, opnåddes helbredelse. Preparatet ser ut til å love godt, og er dertil lettvin og greit å transportere med sig når man skal op på stol og fjell til de syke dyr.

Om behandlingen av samme sykdom sier distriktsdyrlæge *F. V. Holmboe*, Stavanger:

Ved piroplasmose har jeg i år anvendt behandling med acaprin + to dorit. Der injiseres 10 ccm. av hver av disse preparater, som injiseres intramuskulært i hvert lår.

Behandlingen faller billig og ser ut til å være virkelig bra, idet der kommer en hurtig opklaring av urinen og forbedring av almenbefinnendet, der er heller intet «sjokk» forbundet med denne behandling.

12. Forskjellige sykdommer.

Hvalpesyke hos hund.

Distriktsdyrlæge *G. Rudd*, Vadsø, innberetter herom:

Hvalpesyken optrådte i meget ondartet form med tilfelle fordelt over hele året, dog herjet den verst om sommeren og utover høsten. Der var mange tilfelle av den nervøse form. I et tilfelle inntrådte åpenbart helbredelse av sykdommen etter det akutte anfall, og man trodde dyret var reddet inntil hunden et par uker etterpå plutselig blev helt blind. Det ligger nær å anta at blindheten skyldtes en degenerativ prosess i synsnerven forårsaket av hvalpesyken, eftersom der ingen sykelige forandringer kunde påvises i selve øieorganet. Som forebyggende middel mot sykdommen er endel hunder behandlet med vaksine-virus (Laidlow-Dunkin) fra det engelske firma «Welcome».

Koppe r.

Distriktsdyrlæge *O. Grøndahl*, Alvdal, meddeler:

Kopper optrådte høsten 1936 på flere gårder i Alvdal, og forekom sikkert i betydelig større mengde enn sykelisten gir inntrykk av. Sykdommen optrådte forholdsvis mildt med lite almensymptomer og få jurbetendelser. I en hel del tilfelle skjedde overføring til mennesket. Det kan nevnes at jeg brukte en salve av følgende sammensetning:

Sulfuris præcipitat., Liqv. carbon. deterg. aa 5, Vaselin. Lanolin. aa 20. En vikarierende læge brukte denne salve til behandling av utslettet hos mennesker, med godt resultat og jeg forsøkte den så på kopper hos kua. Etter min mening virket salven utmerket og det var rent påfallende hvor hurtig sårene lågtes.

M a n g e l s y k d o m m e r .

Distriktsdyrlæge *O. Grøndahl*, Alvdal, anfører:

Mangelsykdommer optrer særlig hos sau og rev. Hos føll optrådte iår en sykdom som sikkert er en mangelsykdom. Jeg fikk se 3 tilfelle. I de to tilfelle var føllet tilsynelatende normalt født, det var kraftige føll som reiste sig med en gang og pattet som almindelig. Efter 2—3 dagers forløp blev føllet plutselig slapt. Sykdommen utviklet sig nu fullstendig som en melkefeber hos kua. Efter 2—3 timers sykdom kunde ikke føllet stå og efter ytterligere et par timer inntrådte coma, som ganske snart endte med døden. Hele sykdomsforløpet varte ikke mere enn 7—8 timer. Jeg forsøkte klorkalcium men uten resultat. I det tredje tilfelle var føllet svakt født med for lang underkjeve. Her inntrådte også coma efter 2—3 dager.

Jeg har her alltid anbefalt sildemel til hoppen under drektigheten, og tror det er virksomt. Hos lam har jeg sett ganske analoge tilfelle, med coma etter 2—3 dager og her hjelper utvilsomt sildemel i drektighetstiden.

Distriktsdyrlæge *H. Lund-Larsen*, Dombås, skriver om mangelsykdommer:

Mangelsykdommer er i sterkt tilbakegang. Dette skyldes at befolkningen på forskjellig måte har fått oversikt over hvad disse sykdommer virkelig er, hvor tegnene de er, og hvorledes de forebygges. Sildemel er i så måte av overordentlig stor betydning, og ved siden herav er det betydelige kvanta ferdige mineralstoffblandinger som brukes. Struma ser man således lite til, og den såkalte myositt hos kalv, lam og ungfe, er omrent forsvunnet. Disse sistnevnte sykdommer var like til for et par år siden en ganske alvorlig plage og bragte anselige tap.

Distriktsdyrlæge *L. Hammersland*, Ølen, innberetter bl. a.:

En sykdom som bør nevnes, fordi der er forekommst flere tilfelle av den enn i de siste år, er den såkalte «Bråtasykja». Dette er en krampesykdom lignende på grestetani og forekommer på beite om sommeren. Ser ut til at den er stedegen, forekommer på bestemte gårder. Således er både i Ølen og Etne bestemte gårder som den kan optre årlig på eller med års mellomrum. Den kan opdre både hos kyr, sau og geit. Symptomene er: Det syke dyr er urolig, har ikke herredømme over sine bevegelser, tvangsbevegelser, går i ring eller går på stokk og stein, sterkt venepuls og spente halsvener, oversensibel, senere faller dyret sammen og har sterke kramper. Såvidt vites er også sykdommen omtalt av Ivar Nielsen og distriktsdyrlæge Selnes. Ser ut til å være en spesiell beitesykdom for særlig de indre Sunnhordlands bygder. Dyr som kommer sig og har hatt sykdommen en tid kan få en varig Torticollis, derav navnet «Bråtasykja», bråt, brekk i halsen, noe lignende benevnelse som man her har for en som er pukkelrygget, «iktabråten».

Prognosen er som regel slett. Den gamle behandling var årelatning, avførende og beroligende medisin. Kom de syke dyre straks under behandling var denne behandling ofte probat. Jeg har i den senere tid forsøkt med klorkalsium-behandling i likhet med behandlingen av melkefeber og også kloral intravenøst. Ingen av behandlingsmåtene gir særlig gunstige resultater. I sommer hadde jeg

1 ku som blev behandlet 2 ganger med klorkalsium intravenøst, den kom sig efter flere ukers sykdom. En ungokse derimot som fikk glykokalk per os kom sig på noen dager. Sykdommen må vel nærmest regnes inn under det man kaller mangelsykdommer.

Føllsyke.

Veterinær *J. L. Flatla*, Lunner, meddeler:

Under denne gruppe er der anført endel tilfelle som vel egentlig ikke hører hjemme der. Jeg tenker i denne forbindelse på disse lite levedyktige føll som er mere eller mindre svake ved fødselen og som lever fra noen timer til noen dager. Den egentlige føllsyke med navleinfeksjon og peritonitt har som regel et akutt forløp. Den kroniske med leddbetendelser ender i mange tilfelle med døden, men ikke få klarer sig, hvorav så endel blir beheftet med varige skavanker.

Disse lite levedyktige har i år vært almindelige og i absolutt flertall hvad dødsfall angår. Dyrleggen blir ofte ikke hentet da den almindelige erfaring er at intet hjelper. Jeg har hatt anledning til å se alle grader av denne mangelfulle levedyktighet. Ved synet av et slike nyløft føll får man ofte det inntrykk at det må være født for tidlig, idet det synes langt fra fullt utviklet. Hovene svært blote og hele kroppen liten, svak i lemmene så de ikke kan stå og heller ikke patte — selv med hjelp. Et slike føll pleier ofte ikke å leve over et døgn, ofte kun noen timer, jeg har sett ned til en halv time. Andre kan så stå når de blir løftet op og støttet men er umulig å få til å patte og andre kan reise sig selv men mangler fullstendig evnen til å patte. Disse kan man holde liv i noen dager med kunstig foring. Efterat hoppene er kommet ut på gress har sykdommen avtatt i hyppighet, men langt fra ophört. Jeg har eksempler på at den slags føll er kommet til verden etter at hoppen har gått på gress i over en måned. Motstandskraften synes å være betydelig større når hoppen har gått på gress en tid.

I besetninger hvor den akutte føllsyke har optrådt har jeg med hell anvendt det svenske føllsykeserum som forebyggende straks etter fødselen, men der er også eksempler på at det har slått feil. Ved disse svake føll er serumbehandling nytteløst. Betingelsen for at man kan vente noen virkning er at føllet er fullstendig friskt når innsprøytingen foretas og at der ikke allerede foreligger en infeksjon. Også som forebyggende ved den kroniske føllsyke har jeg anvendt serum og da synes det å ha god virkning. Men også her ser man tilløp til kronisk føllsyke tross serumbehandling, men den forløper som regel mildt. Det er jo umulig å uttale sig om hvordan et sådant tilfelle hadde løpt av om der ikke var sprøitet med serum.

For å forebygge at disse lite levedyktige føll blir født, har jeg i den siste tid anbefalt å la hoppene bedekke så sent at de kan følle på gress, likesom jeg har forsøkt å gi tilskudd som jodkalium, mineralnæring og tran. Siste år gikk det bra med de tilfelle som dette var anvendt men det kan bero på tilfeldighet, man kan jo ikke vite om det var gått bra allikevel. Det er jo nettop det mystiske ved disse tilfelle at det ene år kan hoppen få et normalt føll for så neste år å få et slike svakelig og så året derefter få et normalt, alle tre under tilsvynelatende samme forhold d. v. s. på samme årstid og på samme ernæring. Det vilde jo synes rart om forets kvalitet skulde skifte så meget fra år til annet, men det tyder unektelig på det.

I det hele tatt er følldødeligheten blitt en svøpe for hesteavlen herover distriktet og hesteeierne er også blitt meget interessert i å få klarlagt forholdene. Kommende vår vil jeg gå inn for å få sendt samtlige døde føll inn til Veterinær-instituttet til en nøyere granskning.

J u r b e t e n d e l s e .

Denne lidelse omtales av en rekke veterinærer og anføres av mange som den mest tapbringende husdyrsykdom vi har her i landet etterat den smittsomme kalvekasting er trengt så sterkt tilbake. Det synes som om behandling i goldperioden har gitt de beste resultater, således anfører distriktsdyrlæge *O. Westerheim*, Lena:

Den kroniske jurbetendelse er på mange fjøs en stor plage. Riktignok kan man ved gjennemført og noiaktig behandling begrense dens virkninger adskillig, men det viser sig at man tross dette vil få en abnormt stor utrangering av ellers verdifulle dyr på de fjøs hvor den optrener. Min erfaring med hensyn til behandlingen går ut på at man får den gunstigste virkning ved infundering av rivanol- eller entozonopløsning i de syke kjertler ved goldperiodens begynnelse, mens selv gjentatte utskylninger viser sig temmelig virkningsløse hvis dyret er i høi laktasjon.

Distriktsdyrlæge *T. Faanes*, Stranda, skriver:

Kroniske streptococmastiter forekommer ikke så sjeldent. Den blir mer og mer gjennemført en Entozoninfusjon i juret i goldperioden, en behandling som synes meget virksom. Såfremt ikke juret har undergått for sterke forandringer, kommer dyrene op i normal melkeydelse igjen.

Av veterinær *J. Schjerves* rapport fra Ringsaker hitsettes:

Smittsom jurbetendelse er det mindre av nu. Dette skyldes sikkert for en stor del større renslighet i fjøsene, men også desinfeksjonen av fjøsene i forbindelse med bekjempelsen av den smittsomme kasting har sikkert hatt meget stor betydning.

Distriktsdyrlæge *H. Grøholt*, Tromsø, meddeler:

Jeg skal dog nevne, at jeg har hatt en befaring for Tromsøysund meieri, en slags melkekontroll på stedet, med hovedoppgave å finne ut de kroniske jurbetendelser. Det viste seg at adskillige kuer var angrepne, og eierne viste i de fleste tilfelle ikke noe om dette. Undersøkelsen foregikk i 1935, og resultatet er at nu har vi nesten ikke kroniske jursykkdommer, idet de angrepne etter hvert ble slaktet. Jeg vil anbefale dyrlægene om å arbeide for å få satt igang slike undersøkelser, da dette betyr meget — rent økonomisk — for bøndene.

L y n n e d s l a g .

Distriktsdyrlæge *T. Seljord*, Eidskog, rapporterer:

Under et voldsomt tordenvær i sommer blev 4 kuer nedslått av lynet. De lå 2 og 2 sammen med ca. 3 meters mellomrum. Bunnen var fuktig og myraktig

så overledningen var god. Dydrene lå like op til høie trær, men lynet hadde ikke slått ned i disse. Derimot var jorden oprotet på flere steder rundt dyrene. Nøen egentlig forbrenning på kadaverne kunde ikke påvises, men på enkelte av dyrene fantes rette skarpe stripere i hårlaget. — Ved obduksjon fantes de vanlige tegn på hurtig død: Flytende mørkt blod i hjertet og årer, lungene blodrike og ødematøse.

S n y l t e r e.

Om parasitter hos sau meddeler distriktsdyrlæge *G. Ruud*, Vadsø, følgende:

Innvoldsorm optrådte meget ondartet i en sauebesetning hvor hele besetningen, bestående av 6 dyr, døde under like symptomer i løpet av kort tid uten at eieren sørget for å få dem behandlet. Det siste av dyrene som kreperte blev obdusert og der påvistes: Store hudpartier fri for ull, sterkt avmagring. Ødemer på hals og bryst, vattersott. I lungene fantes enkelte orm som viste sig å tilhøre arten *Synthetocaulus*, nemlig *Protostrongylus rufescens*, særlig karakterisert ved sin brune farve og trådaktige form. Løpen var sterkt befengt med orm av *Ostertagia*-typen. I tykktarmen (Colon) ca. 20 eksemplarer av ormen *Chabertia ovina* (*Dochmias hypostomus*), en cylindrisk, forholdsvis plumpt bygget nematode hvis forreste ende er karakterisert ved en svart flekk som skriver seg fra optatt tarminnhold i munnkapslen. Da denne snylter antas å være uten nevneverdig patologisk betydning, antas dødsårsaken å skyldes lunge- og løpeorminvasjonen, særlig den siste.

Veterinær *E. Hognestad*, Nærø, beretter om samme tema:

Dessuten er det tatt op kamp på bredt grunnlag mot leverikten. Hver eneste sauebesetning her på Sør-Jæren er befengt med denne snylter, men da det nu føres godt over alt, blir ikke sauene dødssyke, men mer og mindre utrivelige. Før spanderte man bare kapsler på avmagrede og virkelig «syke» dyr, mens en nu kapsler hele saueflokkene med ovinalkapsler, og det er blitt et almindelig anerkjent uttrykk at disse kapsler er det billigste «kraftfør» man kan gi sauene.

Distriktsdyrlæge *I. Godal*, Lom, anfører om parasitter hos ren:

Hos renen i Lom tamrenselskap påvistes fremdeles echinococblærer i ca. 30 % av lungene, mens det ikke er lykkedes å påvise snylteren hos ren tilhørende Skjåk tamrenselskap, og når forholdet er det at Lom tamrenselskap innfører årlig ca. 1500 rensdyr fra Sverige, mens Skjåk ingen innfører, må den høie prosent hos renen i Lom tamrenselskap skyldes de innførte dyr.

Om snyltre hos gjet skriver distriktsdyrlæge *S. Ullestад*, Vik i Sogn.

Fire-fem geitebuskapar, som årvist i lange tider har mist mange geiter av lungeorm, har dei to siste åri sluppe dette ved å handsama geitene fyrebyggjande med kreolin-terpentin damping. Imidlertid undlet ein av eigarane å gjera dette ihauast, endå han hadde kjøpt inn heilt ny buskap, i alt 30 geiter. Fylgjeleg braut der ut ein vondarta lungeorm-enzooti i buskapen. På to døgn dauda 7 geiter og samlege attlevande var meir eller mindre medtekne av harkling og hosting. Buskapen vart handsama med koparsulfat og det såg ut som dette hindra fleire dødsfall.

R i n g o r m.

Distriktsdyrlæge K. R. K. Hannestad, Marifjøra, skriver om denne lidelse:

Blandt de milderesmitt som melder hudsyrskdommer spiller «ringorm» som vanlig den største rolle. Ungdyrene kommer smittet av denne hudsykdom fra beitene om høsten. En del eiere har forstått hvilke skader denne sykdom medfører, og søker etter beste evne å bekjempe sykdommen, men de er nok dessverre i flertall de eiere som ikke foretar sig noe for å få etablert en effektiv bekjempelse. I mange tilfelle er det først når folkene på gården selv er blitt smittet, at man får øinene op for at den såkalte «turmuske» ikke er så uskyldig.

Distriktsdyrlæge M. H. Kristensen, Askvoll, meddeler:

Ringorm eller «bupoka» har der også i 1936 vært endel tilfelle av. Ungdyrene kommer hjem smittet i de felles havneganger og sykdommen brer sig så raskt innen de forskjellige besetninger. Odylen (Bayer) har vært et meget effektivt middel, men det falt altfor kostbart, over 20 kr. pr. kg. og det kunde derfor bare brukes til verdifulle enkeltdyr, særlig hester. Eieren sa gjerne at ringormen «var som stroken av dei». For et par år siden kom der et annet preparat fra Bayer: «Odylen für Grosstiere», betydelig billigere. Dette synes også å virke bra, folk er fornøid med dets virkning overfor ringormen.

Distriktsdyrlæge A. Monseth, Meldal, anfører:

Ringorm forekommer meget almindelig. Stor utbredelse og overførsel til mennesker er ingen sjeldenhets. Kommunen har bevilget kr. 200 så endel kveg-eiere skal få fri medisin. En blanding av like deler sprit, kreolin og grønnsåpe brukes meget. Tjærresalve er også et almindelig brukt middel.

C o c c i d i o s e.

Veterinær S. Nedberg, Kongsberg, meddeler:

De siste dager i juli og i august måned optrådte på 8–9 gårder i Efteløt i Y. Sandsvær en rekke tilfelle av blodig diaré hos kuer. Det første som merkedes var små blodkoagler i den ellers noenlunde normale avføring. I løpet av 2–3 dager blev avføringen nærmest tynn som kaffe, blandet med gjødningspartikler. I flere tilfelle optrådte i tilslutning hertil kramper i hode og halsmuskulatur.

Man fastslo tidlig at det dreiet sig om Coccidiose, men lidelsen var sjeldent ondartet og syntes i mange tilfelle å trosse enhver behandling. Således døde på en gård 3 ungdyr — fra 1–3 år gamle. På 2 andre gårder døde 2 dyr — 1 på hver gård. I alt var 15 kuer angrepne.

På grunn av at sykdommen antok karakteren av en epidemi henvendte jeg mig til prof. Slagsvold som sammen med avdelingschef Grini foretok en inspeksjonstur på gårdene — i fellesskap planla vi så bekjempelsen.

Det eiendommelige ved dette utbrudd av coccidiose er at det samtidig optrådte på så mange gårder, og at det angrep både kuer som hele tiden hadde stått på fjøs, og kuer som gikk eller hadde gått ute.

Det eneste felles trekk ved dette utbrudd er, at alle gårdene ligger — langs Lågen — så jordbunnen er noe fuktig.

Om samme spørsmål sier distriktsdyrlæge *T. Faanes*, Stranda:

Coccidiosen spiller en rolle hos gjetekillinger. Jodbehandling, Lugol kokt sammen med melk, er den eneste behandling overfor coccidiose, som der er sett noget resultat av. I flere tilfelle er dødeligheten blandt kjeene stanset ved en noenlunde rettidig innledet jodbehandling.

F o r g i f t n i n g e r .

Forgiftninger omtales i en rekke innberetninger. Således skriver følgende veterinærer som nedenfor anført:

Distriktsdyrlæge O. Haga, Haugesund:

A v s e n e c i o f o r g i f t n i n g døde 1 hest, og 1 ku blev nødslaktet. Hesten (20 år gml.) hadde skrantet en tid. Temp. 39, hoste, meget anstrengt resp., ichterus og liten appetitt. Den døde plutselig. Ved obduksjonen påvistes levercirrhose i høi grad, en mengde gul abdominalvæske og geléaktige utsverninger.

Kua var blitt avmagret, så meget utrivelig ut og manglet appetitt. Jodmineral blev forsøkt bl. a., men uten resultat. Blev tilrådet slaktet. Leveren viste sig sterkt skrumpet, gul, hård, seig med marmorert snittflate. Gul væske i abdominalhulen.

Av mørnjeforgiftning døde 1 ku. Den hadde dagen før beitet i nærheten av Haugesund kraftledningslinje. Ved obduksjonen fantes tegn på forgiftning, og i innsendt prøve til Veterinærinstituttet påvistes bly. Eieren fikk erstatning.

Distriktsdyrlæge H. Lund-Larsen, Dombås:

Av forgiftning var et tilfelle av s a l p e t e r f o r g i f t n i n g. En salpetersek og en saltsekks forveksleses, og et par dyr fikk hver sin neve salpeter. Symptomene var brekning og salivasjon, sterk diaré, småkramper som etterhånden gikk over i lamhet. Det ene dyr døde. Obduksjonen viste sterkt rødfarve av kjøttet, gasstroenteritt og nefritt.

Veterinær E. Hognestad, Nærø:

En bonde hadde lagt ut k r å k e g i f t (f o s f o r) etter Norsk Jæger- og Fiskeriforenings anvisning, som bestod i å blande giften i sildeavfall. Resultatet blev at kråkene slapp ned disse forgiftede sildestykker rundt i markene, og sauer som gikk i markene åt i sig dette og døde. I alt dreptes 18 sauer på denne måte. Obduksjonsfunnet er så karakteristisk ved denne fosfor-forgiftning at ingen bør ta feil, selv i første tilfelle: Leveren fettaktig dégenerert og slimhinnen i hele endetarmens lengde blodrød på grunn av diffus blødning.

Distriktsdyrlæge M. H. Kristensen, Askvoll:

S j ø v a n n s (koksalt) f o r g i f t n i n g p å s o l v r e v. Tilkaltes i juli til en solrevgård hvor man angivelig hadde fått en meget farlig, smittsom sykdom på hvalpene. Man fryktet for paratyfus. Flere kull hadde noe løs avføring, en hvalp hadde kastet op, dyrene drakk noe mere enn vanlig, hos enkelte

merket man så en svær slapphet, de blev liggende på siden i en apatisk tilstand, reagerte ikke når man tok fatt i dem. Ved min ankomst lå 1 hvalp i denne tilstand, 3 hvalper var allerede døde. Ved seksjon påvistes noen rødme av mave og tynntarmens slimhinne, leveren degenerert med enkelte flekker og nyrene noe svulne. Milten normal.

På forespørrelse om føringen fortalte røkteren at man etpar dager hadde gitt tørket hå som hadde hengt i naustet fra om vinteren. Da der i den langvarige tørke ikke var mer vann i elven, hadde man blødt håen i sjøvann. De voksne rever hadde ikke villet ete denne blødte hå og de større hvalper hadde ikke villet ha noe videre, mens de yngre kull å den grådig. Det var også bare disse som var blitt virkelig syke. Da det i dette tilfelle måtte formodes en saltforgiftning, blev en prøve av maveinnholdet innsendt til Veterinærinstituttet til analyse. Der påvistes et chloridinnhold på 0,9 % beregnet som NaCl. Normalt 0,6—0,7 %.

Zinkforgiftning.

Distriktsdyrlæge *J. Elsness*, Halden:

Den 26de mars ringte bestyrer N. N. og meddelte at i den siste tid hadde flere høns krepert, og samtlige høner hadde ophört med å verpe. Ved min ankomst lå flere høner døde. Kadavrene var påfallende lette; kam og bjeller cyanotiske. Ved obduksjonen viste hjertet sig å være dilatert og hjertemuskulaturen slapp. Dydrene avmagrede. I kroppsmuskulaturen fantes sparsomme geléaktige utsætninger. Utover dette var seksjonsfunnet negativt.

Der blev innsendt flere kadavre til Statens veterinærklinikk. Med hensyn til den egentlige sykdomsårsak var også her seksjonen negativ. Imidlertid døde flere høns og kadavre sendt påny til klinikken. Der blev også denne gang sendt en del syke høns. Nu fremkom seksjonsfunn som tydet på forgiftning, og ved kjemisk undersøkelse påvistes i kadavrene sink.

De innsendte høns utviste om noen tid bedring.

Det var anvendt sink til vannningstroene i hønsehuset. Det var eneste mulige sinkkilde. Tidligere på vinteren var der brukt surmelk til hønsene. Melkesyren i surmelken hadde ved innvirkning på sinken gitt anledning til dannelse av sink-laktat. Sinktroene blev øieblikkelig erstattet med andre (av tre). Dydrene kviknet etterhånden og blev til slutt helt friske. Men takket være den kroniske sinkforgiftning blev egglegningen meget minimal hvorfor hønsebesetningen blev nedslaktet.

Distriktsdyrlæge *O. Rolfseng*, Volda:

I en besetning blev flere dyr syke som følge av, at der var anvendt sinkhvit mot lus. Simkhvitten var brukt i så stor mengde i hårlaget, at dyrene virket helt hvite, dyrene tapte matlysten, fikk små skjelyninger, avføringen var tjæreaktig og stinkende. Dydrene kom sig efter at lusemidlet var fjernet.

Nikotinforgiftning.

Distriktsdyrlæge *J. Leile*, Gurskøy:

Av sjeldne tilfelle har jeg hatt en hel besetning som blev nikotinforgiftet. Jeg blev i november tilkalt til en besetning her på Gurskøy hvor samtlige storfe (12 stykker) var blitt syke etter at de var vasket med en lysolopløsning blev der

oplyst. Jeg anbefalte øieblikkelig avskyning av samtlige dyr samt å få dyrene ut i frisk luft og utluftning av fjøset. Ved min ankomst ca. 25 min. etter vaskningen lå en ku død på båsen. De øvrige dyr var kommet ut, men 2 av kyrne var så dårlig at de måtte støttes opp og etpar andre gikk og ravet, resten av kyrne hadde kommet sig. De syke dyr kviknet også snart til etterat de hadde fått kamferinjeksjoner og stått ute en stund. Det viste seg at vasken hadde bestått av 6—7 liter 2 % lysolopløsning, litt petroleum og ca. 60 gram 40 % nikotinsulfat.

F o r b r e n n i n g .

Distriktsdyrlæge *H. Lund-Larsen*, Dombås, innberetter følgende casus hos hund:

To forbrenningstilfelle av hund med kokende vann er med godt resultat behandlet med den i humanmedisinen anvendte 30 % transalve og forbinding. De forbrente partier dekkes med et tykt lag transalve og solid forbinding. Hunden forsynes med halsmansjett for å forhindre den i å bite i bandasjen.

T r a u m a t i s k i n d i g e s t i o n .

Det synes som om denne lidelse mer og mer blir gjenstand for operativ behandling idet flere veterinærer innberetter å ha foretatt kirurgiske inngrep med godt resultat. Således skriver distriktsdyrlæge *H. Olsen-Breilid*, Kolbu:

Av traumatisk indigestion er behandlet 76; herav er 10 ikke tatt under behandling; 23 er operert. Av disse var en kanskje mest dårlig av for stor dosis stibiat og blev nødslaktet på grunn av tarmbetendelse; en annen blev etterpå slaktet på grunn av traumatisk pericardit. Det var en avmagret ku, som hadde skravert lenge; hjertefeil kunde ikke påvises; men i nettmaven føltes en ståltråd mot hjertet og i takt med dette. Da kua ikke hadde noen slakteverdi fikk den leve; den var kvikkere noen dager, men slappedes av og ansamlingen i pericardium blev påviselig.

For 3 dager siden operertes en ku med kun svake symptomer på «skarpt»; den hadde magret litt og hadde da gått helt fra føret; men begynte å ete igjen, da jeg kom i fjøset. Der fantes ikke «skarpt», men et eldre mellemgulvsbrokk med ca. 5 cm. vid, cirkelrund brokkport med faste kanter. Nettmaven dannet en ca. 9 cm. lang pose gjennem denne, mellom hjertet og venstre brystvegg. I brokksekken fantes kun en liten, løstliggende sten.

F r e m m e d l e g e m e i s p i s e r ø r e t .

Distriktsdyrlæge *M. H. Kristensen*, Askvoll, refererer følgende tilfelle:

Det har hendt flere ganger folk har fortalt at de har hatt sykdomstilfelle på ku, hvor den stod og absolutt intet å uten at dyret ellers virket noe sykt, og når man så måtte gå til slaktning, fant man i spiserøret fiskeben som hadde

satt sig fast i veggen. Jeg hadde ifjor anledning til å se et sådant tilfelle. Efter den beskrivelse eieren hadde gitt i telefonen, måtte man tenke på «skarpt». Det viste sig ved undersøkelsen å være en langt sterkere trommesyke enn man kan treffe ved skarpttilfelle, ingen omhet. Ved å føre ned en sonde, nesesvelgsonde, kom man til et sted i spiserørets brystparti hvor der var noen motstand, med noe trykk passerte dog slangen. På spørsmål om det var gitt kua fiskeavfall svarte eieren nei, men da det etpar dager senere blev nødvendig å slakte kua da den ikke vilde komme sig, viste det sig å sitte et fiskeben i spiserørets brystdel, kjevebenet av en torsk.

A n æ s t e s i v e d f o ð s e l s h j e l p .

Fra distriktsdyrlægen i Åfjord, *J. Jutulstads* innberetning citeres:

Ved vanskelige fødsler går jeg mere og mere over til å bruke epiduralanestesi. Det letter arbeidet i høi grad. Ved forløsning av etterbyrd derimot synes ikke anestesi av fødselsveiene å være bra. Har i allfall hatt flere ubehagelige metritter etter forløsning av etterbyrd med epiduralanestesi.

O v e r f o r b a r t s a r k o m h o s h u n d .

Veterinær *J. C. Mjørud*, Rakkestad, skriver om denne lidelse:

Der optrådte en smittsom hundelidelse her i distriktet forrige år. Sykdommen var lokalisert i vestibulum — vaginal-regionen. Eierne av hundene — tispene — blev først opmerksom på at det kom rikelig med blodblandet flådd fra tispene; etter en tids forløp blev eierne opmerksomme på at der vokste frem en svulstlignende dannelse som etterhånden blev synlig i vulvaåpningen, og etter lengere tids forløp raget ut av vulvaåpningen. Svulsten ulcererte; tispene var mer eller mindre syke, matlysten var nedsatt og tispene klynket sig ofte. På grunn av svulstenes ulcerative karakter, var tispene med denne lidelse meget ubehagelige å ha i huset, da de selvfølgelig svinet til hvor de opholdt sig. Da der optrådte flere casus av helt samme karakter blev jeg forholdsvis smart klar over at sykdommen var av smittsom karakter, og at sykdommen uten tvil blev overført med parringen; det dreiet sig m. a. o. om en smittsom kjønnslidelse hos tispehunden; jeg hørte aldri at sykdommen optrådte hos handyret, men mange tildels kostbare tisper blev skutt, da jeg anså behandling håpløs. Et preparat av en slik hund blev innsendt til Veterinærinstituttet og jeg fikk følgende svar:

«Ved undersøkelsen av det tilsendte preparat fra tispe (hund) påvistes følgende: Fra den dorsale vegg av vestibulum utgikk en stor, flat rødlig lappet svulstmasse som delvis raget ut av vulvaåpningen. Svulstvevet var ensartet, nokså bløtt, og uten henfallsprosesser. Mikroskopisk ingen bakterier, ingen syrefaste.

Histologisk undersøkelse: Svulsten opfattes som et rundcellesarkom. Man gjør opmerksom på de såkalte «übertragbare Sarkome» som forekommer i vulva og vagina hos tisper. De synes å overføres ved parringen og kan også overføres kunstig. Disse svulsters egentlige natur, spesielt spørsmålet om de skal opfattes som ekte svulster eller infektiøse granulomer er visstnok ennu ikke klarlagt.»

Sauesykdommer.

Distriktsdyrlæge *J. Kjos-Hanssen*, Egersund, gir følgende oversikt over forebyggelsen og bekjempelsen av de almindeligste sauesykdommer i distriktet:

1. Så snart barfrosten kommer, så har vi bråsotten. Det er en «barnesykdom», som især tar de fineste og feteste i flokken. Vaksinasjonen bør derfor foretas hver høst, minst 3 uker før man venter barfrosten, i september eller oktober måned. «Bråsott-vaksinasjonen» én gang for alle i smalens levetid er nok til å beskytte den mot bråsott.
2. «Makkasjuke» på smalen er meget almindelig og den piner smalen meget mere enn folk tror. Allerede hos månedgamle lam har jeg sett bendlorm i metervis. (Hvor meget den kan skade, vet man ikke med sikkerhet, men det er klart at verten før dem ikke gratis, og hvad mere de har på «samvittigheten» får fremtiden vise). Imidlertid har man et godt og billig middel mot bendlorm i pulverisert Kamala, dosis for lam er 4 gr. i litt sot og spenvarm melk på tom mave. I løpet av et par døgn kommer ormen, som ofte er imponerende lang. I tilfelle ormekur er det selvfølgelig det eneste rette å sette vedkommende på sprinkellem.

Foruten bendlorm har man rundormer, hvorav flere slags som vegeterer i smalens løpe og tarm især hos lam og gamle «tannlause» som ikke kan spise lyng. I mere alvorlige tilfelle gir de sterkt avmagring, vasssott og død. Hos lamsauene inntrer døden som regel etterat lammene er kommet til verden, når de er blitt såpass store, at de er begynt å «trekke» moren, altså før lamsauene kommer sig til krefter på det nye beite. I de utpregede grader når smalen er gått over til å bli, hvad man kaller «vass-tase», viser sykdommen sig bl. a. ved en hevelse over neseryggen, og denne hevelse holder sig natten over, selv om smalen settes i hus (i motsetning til «vass-pågjen» under haken på smale, som lider av leverikte-sykdom). Hår man først fått sykdommen inn i besetningen vil den som regel holde sig om enn med variert styrke, og er den først konstatert hos ett dyr, kan man være sikker på at flere har den, men graden varierer etter de enkelte dyrs motstandskraft. Pulverisert blåsteen er et gammelt middel mot makk i løpe og tarm. Tyskerne bruker den i form av slikkesten; det liker dyrene godt, men den faller nokså kostbar for oss (da den må importeres fra Tyskland, ca. 2,50 for en sten på 750 gr.). Her har vi brukt en blanding av pulv. blåsten blandet med alm. smørsalt i forhold 1—9. Denne blanding anbringes i en liten kasse (én ellere flere) på veggen i smallhuset, så smalen kan gå og slikke etter behag. Litt tilsetning av havremel lokker den til, og hvis den så ikke får annen «sålta» tar den det ofte med begjærighet. Man bør begynne snarest mulig om høsten og holde på hele vinteren. I tilfelle «innestøa» må man være særskilt opmerksom, for da får makken tak. Det har vist seg, at godt lyngbeite, med pors og einer er godt mot makk, og etter lang «innestøa» er dette det første, den legger sig på. Derfor bør man imøtekommence dens naturlige trang i så henseende, når den står inne. Eike-knopp, åspeknopp og skav er også godt, og velbjørget utslåtthøi selvfølgelig utmerket.

3. «Vass-pågjen». «Pågjen» eller den egentlige «vass-sott» skyldes som bekjent lever-ikten eller populært kalt «troll på leveren». «Pågjen» viser sig under haken, når smalen kommer på beite, men forsvinner igjen om natten, når smalen kommer i hus. (Dette på grunn av hodets senkende

holdning på beite og opreiste holdning, når den kommer i hus). Sykdommen er utpreget stedbunnen til vannsykt beite, hvor smalen om høsten får i sig en liten snegl på størrelse som et lite gryn, den såkalte «høst-snegl» (limneus). Den er «mellemtvert» for leverikten og er derfor meget skjebnesvanger for smaleholdet på disse steder. «Pågjen» optrer helst på efterwinteren, men kuren bør begynne ved nyttårstid. Som spesifikum mot leveriktesykdommen begynte man her i landet (den danske dyrlæge Egehøj på Hitra ved Trondheim, våren 1922) med det tyske preparat «Distol», senere er man gått over til det norske «Ovinal». 2 kapsler er nok til en sau.

4. V a s k i n g m o t u t ø i brukes nu så å si på hver manns gård, 2 % Creolinvann er en utmerket smalevask, og dersom man holder sauene ned i badet optil 3 minutter er man ennu sikrere på virkningen. Smalevask hver høst burde være obligatorisk over det hele land.
5. S e n e r e b e d e k n i n g gir som regel færre tvillingfødsler (på grunn av at smalen da i almindelighet går mere ned i hold). Ved tidlig bedekning tyngder fostrene mere på, nettopp på en tid, da beitet er på det dårligste. Ved senere bedekning blir smalen lettere — og dermed billigere — å fø, samtidig som det blir mindre sykdom — i det hele tatt mindre risiko. April-lam er således mere plaget av ull-dott i magen enn mai-lam.
6. Der hvor man er plaget av l a m m e s y k d o m burde man innrette sig slik, at lemmingen mest mulig kunne foregå i det fri, i en dertil passende innhegning, så den ikke behøvde å lemme på gjødselen. Den såkalte l a m m e d o d e l i g h e t er nemlig meget ofte av infeksiøs natur, enten gjennem navlen eller ved patning på et skittent jur, eller et jur med skitne omgivelser noe man også risikerer, når lamsauen går på en nyhevdet voll. Litt rød-tjære på navlen må derfor anbefales, med det samme lammet er født.
7. K a l k - f a t t i g beite og k a l k f a t t i g før, såvel langhøi som kraftfør (spesielt mais) samt sild og nepe i forbindelse med lite og dårlig høi og tidlig lemming, er meget skjebnesvangert for lamsauer i tiden før og like etter lemming. Denne kalkmangel gir lungebrand- og melkefeber-sykdommer, og det angriper som regel de beste lamsauer, i den beste alder og nesten alltid «tvillingsauer» med store fostre. Som forebyggende middel derimot må man anbefale kalkning av jorden, kalkning (nøytralisasjon) av surt drukkevann samt daglig tilskudd av kalk i forening med unddragning av kalkfattig kraftfør. Hjemmeavlet er som regel best. Tilskudd av kalk bør man begynne med fra høsten av og holde på hele vinteren. Ja selv små lam liker å slikke både på kalk og på salt. Det kan muligens motarbeide ullspisning.
8. Hvad den spesifikke lammesykdom «a l v e l d e n» angår, ser det ut som det trekker i langbakkene før videnskapen formår å klarlegge dette eiendommelige sykdomskompleks. Imidlertid er det jo fastslått ved observasjoner i praksis og ved videnskapelige forsøk, at alveldens yndlingstilhold eller arnestet er den såkalte «vass-rome» — ikke i forbindelse med årets gress, men fjorårets, det såkalte «vass-rome-fogg». Ved inngjæring av sådanne vass-rome-felter er det lykkes enkelte smaleholdere å begrense sykdommen. Med systematisk a v g r ø f t n i n g, b r e n n i n g og k a l k n i n g skulde man tro, at man kunde forandre vegetasjonen og dermed stanse sykdommen. Det burde i hvert fall prøves. Omkostningene hermed skulde ikke være så avskrekende. Vass-rome-feltene ligger ofte i skråninger på grunnfjellet, på den såkalte lever-mose med kun ca. $\frac{1}{2}$ meter ned til fjellet.

P e l s d y r s y k d o m m e r.

Distriktsdyrlæge *M. Maalsnes*, Førde, innberetter:

Sølvreven har vært hjemsøkt av farsottlignende sykdom. Først det opdretterne kaller «hvalpesyke» og dernest paratyfusinfeksjon. Begge disse sykdommer har særlig vært lokalisiert til Naustdal herred, som er det største reveavlsdistrikt i Sunnfjord. Hvalpesyken eller rettere hvalpedødeligheten har man nok hatt litt føling med i den øvrige del av distriket også, men paratyfus er ikke påvist utenom nevnte herred. Mot hvalpesyken viste behandlingen med polyvalent coliserum sig meget effektiv både kurativt og profylaktisk, men dessverre var det siste hvalpesesong umulig tilnærmedesvis å få det serum her var behov for og her døde spehvalper ifleng, som jeg mener ellers for en stor del vilde vært reddet. Det i slutten av hvalpesesongen benyttede grisediaréserum hadde neppe den reddende virkning som kalvediaréserummet. Paratyfus meldte sig først i en revegård med ca. 70 hvalper, av disse døde ca. 50 av paratyfus i 2-måneders alderen. Sykdommen forløp for det meste snikende og varte 8–14 dager. Serumbehandling av de allerede angrepne hjalp tilsynelatende ikke, men derimot fikk man stoppet videre utbredelse innen revegården ved bruk av paratyfusvaksine. Senere dukket sykdommen op i andre revegårder i bygden. Serum blev brukt til de fleste syke, men tilsynelatende uten virkning også der. Så snart paratyfus blev diagnostisert, blev de friske dyr vaksinert og tilsynelatende med hell. Også enkelte voksne dyr er i årets løp døde av paratyfus. Seksjonsdiagnosen fastslått av Veterinærinstituttet. Hvorfra smitten skrev sig kunde ikke bringes på det rene. Alle påstod det benyttede før var ubedervet og av god kvalitet.

Den blandt hvalper fra 3-ukers alderen og opover i den sterkeste vekstperiode forekommende krampesykdom med sidebøining av halsen og vridning av hodet så haken vender ut til siden eller endog opover, kan neppe som det har vært sagt og skrevet skyldes paratyfusinfeksjon. En stor del av disse tilfelle blir nemlig helbredet ved å gi bromnatrium som krampestillende middel og fosfortran. Jeg mener resultatet av denne behandling gir støtte for formodningen om tilstede-varielsen av en avitaminose.

Om samme emne sier distriktsdyrlæge *O. Grøndahl*, Alvdal:

Våren 1936 var det en mengde tilfelle av mangelsykdom hos revehvalper. Sykdommen som viser sig ved tvangsbewevelse så jeg en enkelt gang hos et hvalpekull våren 1935. Dette var et kull på 6 som var tatt fra moren. De var i 6–7 ukers alderen. Dette kull begynte å gå i ring med hodet på skakke. De gikk rundt og rundt til de blev liggende. Efter en stunds forløp reiste de sig og samme runddans begynte. Her var fôringen oplagt feil, og ved å rette fôringen og gi tilskudd av fosfortran inntrådte helbredelse.

Dette tilfelle var sikkert det eneste her i distriket i 1935. I 1936 begynte denne sykdom å optre med massetilfelle over hele distriket, og den optrådte mens hvalpene var 2–3 uker, altså før de var tatt fra moren.

Eierne blev mere tilfeldig opmerksom på at det var galt fatt. Når de kom til å se ned i redekassen kunde hele kullet ligge og vri sig som orm. Sykdommen krevet mange ofre da det ofte var en eller flere døde før eieren blev opmerksom på det.

Vi begynte med fosfortran til tispene og det så ut til å stoppe utbredelsen av sykdommen. De allerede angrepne kull blev fjernet fra moren og fikk melk med tilskudd av fosfortran. Når ikke hvalpene var alt for langt nede, førte denne behandling til helbredelse i løpet av kort tid.

Det at sykdommen ikke tidligere har optrådt i distriktet, bare med et tilfelle i 1935 og så med massetilfelle i 1936 kan jeg ikke annet enn å sette i forbindelse med den overhåndtagende hvalkjøttföring på efterjulsvinteren.

Det kan også nevnes at jeg ut på sommeren 1936 hadde flere tilfelle hos voksen rev, hvor dyrene magredes og var utpreget matleie. Det blev forsøkt med annet fôr, tran, mineralnæring o. s. v. men uten resultat. Jeg kom da til å bruke fosfortran til noen slike rever og bedring inntrådte nesten momentant.

Distriktsdyrlæge S. Hyge, Måløy, innberetter:

Der har forekommet flere tilfelle, hos 4—6 uker-gamle hvalper, hvor de får tvangsbewevelser, går i ring eller ruller rundt lengdeaksen. Hodestillingen er ofte skjev. Endel kommer sig, andre kreperer etter et par dagers sykdom. Oftest er bare enkelte hvalper angrepet, men en opdretter mistet 10 fra 5 kull. Veterinærinstituttet påviste ved bakteriologisk undersøkelse av milten, d i p l o k o k k e r.

Distriktsdyrlæge K. Verpe, Drangedal, meddeler:

Sensommers og ut over høsten har her i de siste år vært endel eiendommelige sykdomstilfelle i flere rewegårdar. Begynner som regel med litt dårlig matlyst eller løs mage, men ikke alltid. Få dager etter dette, ser man reven sitter med litt åpen munn, sitrer somme tider med underkjeven så tennene klaprer, ørene henger litt og den har et lurende blikk. Dyret er ikke så livlig som ellers. I svære tilfelle blir blikket matt, der kommer trekninger i nakkemuskulaturen, og en sjeldent gang ukoordinerte bevegelser. I de letteste tilfelle ser man bare en ganske lett lammelse av underkjeven, og lett fremstikkende tunge, ellers er almenbefinnende uforstyrret, men ellers kan matlysten være nedsett i flere dager. Temp. og puls som regel normal, slimhinnene av og til røde. Paresen av underkjeve og ører kan holde sig mange måneder. Dødsfall har jeg ikke sett. Om dyrenes verdi som avlsdyr forringes etterpå tør jeg ikke bestemt si, men noen mener det. De fleste blir dog pelsset. Vanlig har man flere tilfelle i besetningen, men det er lite som taler for at sykdommen er smittsom. Forgiftning er mer sannsynlig, og særlig soppforgiftning gjennem kraftfôret. Jeg har bare sett tilfelle i gårder hvor der blev føret med revekraftfôrblanding.

Om p a r o t i t i s h o s r e v skriver samme distriktsdyrlæge:

En annen revesykdom som jeg av og til har iaktatt er en slags betendelse i hodet og parotisregionen. Hodet kan svulme voldomt op, så det ligner hodet på en katt. I et tilfelle døde hvalpen, og obduksjonen viste sterkt betendelse i spyttkjertler og spyttgang, med svære serøse infiltrasjoner omkring. Slimhinnen i munn og svelg var normal. I de lette tilfelle er ikke almenbefinnendet merkbart forandret. Sykdommen synes å være smittsom, men den har liten tendens til å bre sig. Voksne kan også angripes.

Distriktsdyrlæge A. Piltingsrud, Hønefoss, rapporterer følgende tilfelle av «B i g H e a d» hos rev:

I sommer inntraff i en rewegård en sykdom av noe eiendommelig art. Blev tilkalt til en rev med ophovnet hode og hals og ophørt etelyst. Ved undersøkelse

av munnhulen viste det sig, at flere tenner var løse, kjeven hoven. Tennene kunde plukkes ut med en almindelig pinsett. Senere undersøkte jeg flere rever. Det første stadium av sykdommen viste sig ved små lyse pletter på tannkjøttet; de nærmeste tenner ofte løse. Det var kun hvalper som blev angrepet 1 eller 2 i hvert bur. Ved å trekke ut løse tenner, lokalbehandle med jod og rivanol — undertiden rivanolinjeksjon + serum (streptococ.) kom de sig som blev behandlet på et noenlunde rimelig tidspunkt. Var sykdommen kommet så langt, at der var kommet større nekrotiske sår i munnen og hevelse av hode og halsen døde en del. Hevelsene var blodfylte. På noen gikk der hull på kjeven utvendig, på enkelte også på halsen. Nekrotisk henfall av en del av tungens spiss og sider så jeg også et par ganger. Sykdommen lignet delvis skjørbusk.

Veterinær *I. Rogstad*, Bryne, beskriver sædoverføring hos sôlvrev:

På 2 sôlvrevtisper hadde jeg leilighet til å forsøke kunstig parring. Noe spesielt instrumentarium til dette hadde jeg ikke. Jeg brukte en rekordsprote og et melkekaketer. Det første forsøk mislyktes. Den annen sôlvrev blev drektig. Jeg foretok i begge tilfelle mikroskopi av spermaen. I det første tilfelle var det gått 2 timer etter parringen. Spermatozoene var nok i bevegelse, men tispen blev ikke drektig. I det annet tilfelle forsøkte jeg å ta sæd fra en tispe som var parret 6 timer i forveien; det var sparsom mengde sæd med få ubevegelige spermatozoer. Likeledes viste spermaen fra en tispe parret 3 timer i forveien sig også å være utilfredsstillende. Hannen blev nu sluppet til en tispe som man var sikker på vilde stå. Parringen utførtes ekspeditt og sæden blev hurtigst mulig opsuget fra tispen og sprøitet inn i vagina på forsøksdyret. Der var rikelig mengde sæd og spermatozoene var sterkt bevegelige. Tispen blev drektig. Det var ikke tale om at tispen hadde parret på normal vis. Da fødselen trakk ut (54 døgn) blev tispen forløst ved keisersnitt (flankesnitt) og resultatet var 2 levende hvalper.

D y r p l a g e r i.

Dyrplageri ser ut til å bli mer og mer sjeldent. Flere veterinærer omtaler at det har vært påtagelig nedgang siden den nye dyrevernlov trådte i kraft. Distriktsdyrlæge *H. Lund-Larsen*, Dombås, gir deg nedenstående grelle bilde av snarefangsten:

Av dyrplagerisaker har ingen vært. Derimot drives det adskillig ikke egentlig tilskikt dyrplageri derved at snarer blir stående oppe i skog og mark etter fredningstidens inntreden. Hvert eneste år kommer flere sauar, som har gått sig inn i etterglemte snarer, til behandling. Som regel er det föttene det går utover, ofte med nekrose av store stykker av det nedenfor snaren liggende ben. I ett tilfelle hadde imidlertid sau'en fått snaren på underkjeven like bak for tennene.

Dette hadde den gått med i ca. 3 uker og var bare skinn og ben. Ikke sjeldent blir dyrene hengende fast i snaren og enten strypes de da ihjel eller også sulter og tørster de ihjel. Det burde bli slutt på dette dyrplageri, men det blir det ikke med mindre det offentlige innprenter saken og de skyldige får en straff som virkelig er noe.

K v a k s a l v e r i.

Om kvaksalveri innberetter nedennevnte distriktsdyrlæger følgende:
Distriktsdyrlæge *O. Olesen*, Inderøy:

En husdyreier hadde hørt at kvikksolv var godt mot lus hos storfe. Han kjøpte kvikksolv og lavet en salve av kvikksolv og fett og smurte 4 dyr med salven med den følge, at 2 døde og de 2 andre var sterkt medtatt i lang tid.

Distriktsdyrlæge *J. Jutulstad*, Åfjord:

Blev i høst tilkalt til en ku en natt. Denne ku var blitt syk 8 uker i forveien. En kvaksalver var blitt hentet og hadde konstatert forstoppelse i «flere» maver. Den var visstnok blitt bedre, men senere etter dårlig. Kvaksalveren etter konsultert. Da jeg tilså kua var den døende. Den var da sterkt avmagret og ved obduksjonen fantes en difus peritonitt. Tilfellet var av en sådan karakter at sakén av mig ble innberettet til politiet. Saken har enda ikke vært for retten.

Distriktsdyrlæge *I. Flønæs*, Rissa:

Kvaksalveri er det lite av. Størst søkning har en mann som selger «baller» mot skarpt. De består av mel, olje og avfilt messingspon. Det er messingen som er det virksomme. Den skal «forgylle» og på den måte uskadeliggjøre jernet i kua.

Tabeller.

Tabell II.

De viktigste sykdommer hos hus-
(Relevé des divers cas de maladies des animaux)

S y k d o m m e r (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)		Storfe (Espèce bovine)		Sau (Espèce ovine)	
	annmeldte (signalés)	drepte og døde (abattus et morts)	annmeldte (signalés)	drepte og døde (abattus et morts)	annmeldte (signalés)	drepte og døde (abattus et morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	—	—	49	49	1	1
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Sarcophysema bovis</i>)	—	—	32	32	—	—
Bråsott (<i>Gastromycosis ovis</i>)	—	—	—	—	85	85
Smittsom anæmi hos hesten (<i>Anaemia infect. equi</i>)	3	3	—	—	—	—
Ondartet katarrfeber (<i>Coryza gangraenosa boum</i>)	—	—	373	273	—	—
Influensa (<i>Influenza</i>)	42	—	—	—	—	—
Svinesyke (smittsom lungebetendelse) (<i>Septicaemia suum</i>)	—	—	—	—	—	—
Rødsyke, Knuterosen (<i>Morbus ruber, Erysipelas suis</i>)	—	—	—	—	—	—
Lollandsk syke (<i>Enteritis para-tuberculosa chronica</i>)	—	—	16	12	—	—
Kverke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	275	17	—	—	—	—
Munnsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	95	—	—	—	—	—
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	360	—	10071	9	17	—
Skabb (<i>Scabies</i>)	34	—	96	2	—	—
Paratyfus og Parakoliinfeksjoner (<i>Paratyphus et Paracolibacilosis</i>)	1	—	250	32	32	20
Smittsom hønselammelse (<i>Neurolymphomatosis gallinarum</i>)	—	—	—	—	—	—
Godartet beskeltersyke (<i>Exanthema vesiculosum coitale</i>)	58	—	—	—	—	—
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	13	4	36	24	16	16
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	21	5	—	—	—	—
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	1491	15	101	1	1	—
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	2	—	443	96	—	—
Botryomykose (<i>Botryomycosis</i>)	258	7	8	3	—	—
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	—	—	—	—	—	—
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	98	70	24	24	6	6
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	—	—	23	3	—	—
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Orina</i>)	—	—	6255	7	—	—
Følssyke, kalvediaré, smågrisdiaré (<i>Diarrhoëa et pyo-septicaemia neonatorum</i>)	926	386	2303	377	59	13
Luftveiskatarr, halsbetendelse (<i>Coryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	1726	21	269	18	26	2
Lunge- og brysthinnebetendelse. (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	114	42	248	119	31	31
Fordøielssessykdommer (indigestion, mave- og tarmkatarr, trommesyke) (<i>Gastritis. Enteritis. Tympanitis</i>)	3979	59	14245	657	236	51
Kolikk, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	4549	360	463	105	32	4
Akkut diaré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	385	18	1796	183	21	7
Overføres	14430	1007	37101	2026	562	236

dyrene i Norge i 1936, ordnet artsvis.
domestiques, par espèces, en Norvège en 1936).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)	Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Katt (<i>Chats</i>)		Fjærfe (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
	anmeldte (<i>signales</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)
- - - - -	- - - - -	1	- - - - -	1	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -
4032	441	-	571	-	18	-	75	1	-	-
10237	389	-	832	76	278	14	48	-	360	36
982	242	-	-	-	-	-	286	282	3265	1384
- - - - -	- - - - -	2	2	3	-	-	433	328	-	-
11	2	151	17	37	-	-	-	-	1	1
35	12	-	-	-	15	-	-	-	16	3
20	9	19	2	-	-	-	-	-	-	-
182	4	4	1722	544	-	-	8	-	17	16
-	-	5046	841	14	-	-	-	-	268	53
20	4	228	36	480	9	19	6	-	16	5
9	6	223	104	204	68	24	12	-	99	63
37	2	950	113	814	65	107	46	-	450	86
-	-	249	22	227	28	21	12	-	78	38
20	4	434	47	248	37	37	19	23	428	90
268	20	23857	2337	4178	784	321	158	750	638	4998
										1775

Tabell II. (Forts.). (Continuation).

Norge.

S y k d o m m e r (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)		Storfe (Espèce bovine)		Sau (Espèce ovine)	
	annmeldte (signalés)	drepte og døde (abattus et morts)	annmeldte (signalés)	drepte og døde (abattus et morts)	annmeldte (signalés)	drepte og døde (abattus et morts)
Overført	14430	1007	37101	2026	562	236
Koksidiose (<i>Coccidiosis</i>)	—	—	56	21	—	—
Lungeemfysem (<i>Emphysema pulmonum</i>)	393	78	191	55	—	—
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	204	36	1301	236	126	77
Innvendige snylterer (<i>Helminthiasis etc.</i>)	2391	13	135	14	3188	84
Hudparasitter (<i>Pediculidae, Ixodidae, Oestridae, etc.</i>)	2238	—	34011	—	3839	—
Akutt og kronisk hjernebetendelse (Koller) (<i>Meningitis acuta. Fatuitas</i>)	63	29	46	30	115	16
Piroplasmose (<i>Piroplasmose</i>)	—	—	1248	136	12	12
Blodurin (ikke smittsom) (<i>Haemoglobinuria. Myoglobinuria. Haematuria</i>)	524	48	643	65	3	2
Nyre- og urinveisykdommer (<i>Nephritis, Cystitis etc.</i>)	137	20	367	162	10	7
Sterilitet (<i>Sterilitas</i>)	2353	—	13951	452	8	1
Hudutslett (<i>Eczema</i>)	1936	6	2067	2	98	—
Skurv (<i>Favus</i>)	—	—	—	—	—	—
Traum. indigestion (<i>Reticulo-diaphragm. Traum</i>)	—	—	5688	1908	2	1
Uregelmessige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	207	11	5478	144	300	25
Misfostre (<i>Monstra</i>)	16	4	263	87	11	5
Skjede- og børvrengning (<i>Inversio vaginalae et uteri</i>)	12	3	1363	72	61	12
Bordreining (<i>Torsio uteri</i>)	10	6	1722	40	21	8
Tilbakeholdt etterbyrd (<i>Retentio placentae</i>)	237	—	7757	53	47	2
Kasting (ikke smittsom) (<i>Abortus non infect.</i>)	236	2	5749	69	815	67
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	—	—	6831	61	33	3
Borbetendelse (<i>Metritis</i>)	94	1	1654	154	43	18
Patte- og jurlidelser (<i>Thelitis, mastitis etc.</i>)	424	10	15855	568	251	46
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritiasis</i>)	457	22	72	—	—	—
Klapphingstoperasjoner (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	93	—	—	—	—	—
Kastrasjoner (<i>Castrationes</i>)	5396	5	215	—	1780	4
Karsinomer og sarkomer (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	43	29	57	33	—	—
Sene-, hov- og klovklidelser (<i>Tendinitis. Vitia unguis</i>)	6787	153	1314	44	4	—
Qienelidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	443	9	339	15	88	2
Hjertelidelser (<i>Vitia cordis</i>)	124	61	275	235	9	7
Ledd- og slimsekkklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	3264	216	1123	85	29	1
Kirurg. tilf. (sår, kontusjoner, abscess) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	7855	130	3773	103	135	7
Tannsykdommer og tannfeil (<i>Vitia dentium</i>)	4131	32	598	2	9	2
Spatt (<i>Spananus</i>)	863	100	2	2	—	—
Mangelsykdommer, avitaminoser m. m. (<i>Struma. Osleomalacia, Rachitis etc.</i>)	361	61	3849	188	427	82
Andre behandl. sykdomstilf. (<i>Casus ceteri</i>)	1938	171	5627	295	442	39
I alt (total)	57660	2263	160721	7357	12468	766

1936.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Katt (<i>Chats</i>)		Fjærfe (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)
268	20	23857	2337	4178	784	321	158	750	638	4998	1775
7	6	-	-	48	8	-	-	1467	1049	210	52
-	-	6	6	16	6	3	-	-	-	12	8
48	29	652	188	312	113	85	42	154	52	476	249
704	27	1546	32	1020	23	34	2	109	7	25608	211
1241	-	731	3	475	25	18	4	240	10	1107	21
-	-	46	23	84	47	2	2	-	-	62	38
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	46	16	-	-	-	-	8	4
-	-	23	20	146	48	5	3	-	-	33	6
10	-	139	9	177	81	10	7	-	-	2342	-
-	-	689	9	1025	24	51	17	2	1	630	-
-	-	24	-	-	-	6	5	-	-	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
53	4	576	76	158	14	20	5	-	-	510	43
1	1	20	12	4	1	-	-	-	-	12	1
1	-	91	59	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	24	-	27	2	-	-	-	-	-	-
12	2	90	4	11	-	-	-	-	-	46	5
6	-	169	2	21	10	-	-	-	-	-	4
-	-	39	4	41	12	18	12	1	-	-	3
36	5	262	15	146	9	11	2	-	-	-	54
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	30	1	-	-	-	-	-	-	-	-
46	-	8697	14	187	1	338	1	-	-	-	-
-	-	17	6	98	24	53	20	-	-	2	1
1	-	129	15	234	3	-	-	-	-	-	5
-	-	4	-	685	27	9	1	-	-	38	4
-	-	334	306	110	13	3	-	-	-	12	4
3	-	120	21	172	17	35	3	-	-	123	5
17	1	1060	70	2109	124	75	30	1	1	1830	235
-	-	38	-	149	4	4	-	-	-	46	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60	20	6738	317	488	17	-	-	167	2	856	125
148	69	921	186	951	78	73	19	261	85	1747	423
2665	184	47080	3739	13119	1531	1174	339	3152	1845	40779	3217

Tabell III.	Sykdommer hos:	Oslo	Akershus	Østfold	Buskerud	Vestfold	Hedmark	Opland	Telemark	Aust-Agder		
											Antall	
											Døde	Dreppe
Hest.												
Smittsom anæmi		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Influensa		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kverke		-	32	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Munnsyke		-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ringorm	1	-	236	-	4	15	-	-	5	8	18	-
Skabb	3	-	3	-	4	-	-	-	-	-	11	-
Paratyfus	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Godartet beskeler-syke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Ondartet ødem..	-	-	-	-	2	2	-	-	-	1	1	4
Brandfeber	1	-	5	1	2	-	-	-	-	2	1	-
Rosen	48	-	312	-	91	97	4	80	291	191	64	5
Botryomykose ..	12	-	31	2	15	24	-	5	21	43	14	4
Stivkrampe	2	1	23	10	13	13	10	7	6	4	2	2
Føllsyke	-	-	76	50	38	24	142	45	11	104	242	132
Luftveiskatarr ..	26	-	458	-	138	-	115	4	38	-	178	1
Lunge og bryst-hinnet	-	-	2	2	13	2	6	2	3	30	1	5
Fordøielsesleslidser	81	-	400	6	279	2	438	8	133	2	319	8
Kolikk	90	-	535	34	490	44	352	25	393	32	437	3
Akutt diaré	6	-	19	1	40	2	6	-	21	1	19	-
Lungeemfysem ..	3	-	10	3	53	7	13	-	14	4	21	14
Forgiftning	1	-	16	2	14	4	24	4	4	18	1	24
Innvollsorm	24	-	186	2	195	-	234	-	70	-	133	-
Hudparasitter	-	-	378	-	231	-	117	-	30	-	163	-
Hjernebetendelse	-	-	5	4	8	3	15	5	6	3	-	2
Blodurin	8	1	59	3	43	7	58	8	19	3	75	2
Nyre- og urinveis-lidelser	1	-	17	2	21	4	64	2	3	1	9	-
Sterilitet	6	-	341	-	346	-	129	4	139	-	230	-
Hudutslett	50	-	245	4	92	-	78	-	117	-	197	-
Skurv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-
Uregelmessige fødsler	6	-	20	-	23	-	20	2	8	-	20	-
Misfostre	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2	2	-
Skjede- og bør-vrengning	-	-	-	-	3	1	-	-	-	1	1	-
Børdreining	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	1	1
Tilbakeholdt efter-byrd	-	-	25	-	25	-	20	-	4	28	-	26
Kasting	-	-	18	-	20	-	14	-	2	46	-	34
Børbetendelse	-	-	6	-	6	-	5	-	2	8	-	10
Patte- og jur-lidelser	-	-	13	-	18	-	21	-	7	26	2	57
Forfangenhet	9	-	60	2	34	1	39	3	17	2	41	-
Klappingstopera-sjoner	8	-	-	-	4	-	5	-	4	-	5	-
									5	-	14	-
									-	6	-	6

Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Bergen	Sogn og Fjord.	Møre og Romsd.	S.-Trøndelag	N.-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark
Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall
144	13	6	7	2	24	1	1	1	1	13
12	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
23	-	-	33	-	18	-	-	-	-	-
11	8	20	5	14	50	1	1	1	21	16
6	5	5	3	3	1	43	5	15	2	13
1	1	17	6	1	6	7	2	2	-	2
27	1	49	2	5	2	16	42	19	14	43
		61	-	32	150	1	132	22	69	29
1	13	7	7	4	2	6	4	7	1	3
34	129	2	115	2	6	235	1	414	4	39
56	362	32	95	7	16	45	4	321	14	22
8	24	1	23	3	3	23	2	172	16	41
14	18	5	20	5	1	12	6	314	28	4
6	6	4	3	-	-	41	2	353	30	12
10	119	3	57	-	-	350	-	91	2	87
23	96	-	126	-	-	186	-	106	4	32
1	1	-	1	-	-	209	-	28	-	-
	5	1	11	-	1	20	-	142	-	-
4	1	-	2	1	-	5	-	4	-	4
43	185	-	40	-	1	76	-	189	-	14
	82	-	112	-	2	26	2	151	-	-
3	7	-	1	1	-	13	1	176	-	-
	-	-	-	-	-	1	4	110	-	-
14	-	6	-	-	10	-	3	-	-	-
16	-	7	2	-	4	-	-	-	-	-
6	-	1	-	-	2	-	6	-	-	-
2	109	4	11	-	17	-	20	-	5	2
8	32	-	7	-	5	-	20	-	5	1
2	10	-	-	-	1	-	12	-	3	-

Tabell III.

Tabell III.	Sykdommer hos:	Oslo	Akers-	Østfold	Buske-	Vestfold	Hed-	Opland	Tele-	Aust-	
			hus		rud		mark		mark	Agder	
			Antall	Døde og dreppe	Antall						
Kastrasjoner ...	11	-	393	-	389	-	358	-	224	-	281
Karsinomer og sar- komer	-	-	5	1	1	-	-	3	3	4	9
Sene- og hovlidelser	150	6	721	32	454	9	341	15	267	5	1238
Øiensykdommer .	9	-	48	-	32	1	48	1	14	-	11
Hjertelidelser ..	5	1	12	5	7	6	35	8	5	5	14
Ledd- og slimsekk- lidelser	96	5	430	16	291	5	252	24	153	6	410
Kirurg. tilfelle ..	141	1	885	19	700	19	540	11	356	7	882
Tannsykdommer og tannfeil ..	99	-	581	-	409	3	455	1	218	-	87
Spatt	21	3	134	14	71	3	56	5	42	2	89
Mangelsykdommer	-	-	37	-	25	-	70	50	8	-	44
Andre behandlede tilfelle	3	-	89	13	99	7	148	-	109	6	179
Storfe.											
Miltbrand	-	-	7	7	8	8	2	2	7	7	3
Raslesyke	-	-	2	2	2	2	-	-	1	2	2
Ondartet katarr- feber	-	-	4	3	2	1	33	24	3	2	56
Lollandsk syke .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10
Ringorm	-	-	1172	-	693	-	514	-	299	-	1614
Skabb	-	-	32	-	18	2	-	-	3	-	16
Paratyfus og para- koliinfeksjoner	-	-	4	1	237	24	5	5	-	-	4
Ondartet ødem..	-	-	4	4	2	1	2	2	-	1	1
Rosen	-	-	23	-	8	-	9	-	8	1	53
Aktinomykose...	-	-	37	12	22	11	30	11	11	4	91
Stivkrampe	-	-	3	4	2	2	-	-	1	1	3
Kopper	-	-	892	-	711	-	424	-	180	-	1453
Kalvediaré.....	-	-	325	43	565	61	179	30	91	4	234
Luftveiskatarr ..	-	-	27	2	24	-	31	5	15	4	46
Lunge- og bryst- hinnebet....	3	2	17	11	22	11	65	17	8	7	34
Fordøielseslidelse	14	3	1329	96	1455	106	895	40	810	38	1953
Kolikk	2	-	82	8	280	9	155	19	30	-	56
Akutt diaré	10	2	330	7	177	11	77	16	61	-	119
Koksidiose	-	-	3	3	-	-	19	9	-	2	2
Lungeemfysem ..	-	-	3	3	2	-	17	5	10	1	23
Forgiftning	-	-	302	18	134	36	176	27	83	16	73
Innvollsorm	-	-	3	-	3	-	22	4	-	-	21
Hudparasitter	-	-	2745	-	6851	-	3164	-	1201	-	3511
Hjernebetendelse	-	-	2	2	-	-	11	6	-	5	4
Piroplasmose ...	-	-	5	-	37	4	23	4	118	14	4
Blodurin (ikke smittsom)	-	-	26	4	8	2	35	7	9	-	72
Nyre- og urinveis- lidelser	-	-	33	19	20	8	79	9	14	3	51

Tabell III. Sykdommer hos:	Oslo	Akers- hus	Østfold	Buske- rud	Vestfold	Hed- mark	Opland	Tele- mark	Aust- Agder
	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall
Hudparasitter ...				206	-	40	-	296	-
Hjernebetendelse			11	4	-	-	-	1	8
Piroplasmose....			-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (ikke smittsom)....			-	-	-	-	-	-	-
Nyre- og urinveis- lidelser			-	1	-	-	-	-	-
Sterilitet		2	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslett.....		-	5	-	-	-	-	-	-
Traum. indigest.		-	-	-	-	-	-	-	-
Uregelm. fødsler.		5	-	-	14	2	3	24	20
Misfostre		-	-	-	-	-	-	-	-
Skjede- og bør- vrengeing		-	-	-	-	-	-	-	-
Børdreining		-	-	-	-	-	-	-	-
Tilb. efterbyrd .	2	1	-	-	6	-	-	1	-
Kasting	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Melkefeber	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Børbetendelse ..	-	-	-	4	2	-	-	-	-
Patte- og jur- betendelse	-	1	-	-	18	2	1	13	3
Kastrasjon.....	-	59	-	-	7	-	104	412	2
Karsinom og sar- komer	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sene- og klov- lidelser	-	-	-	-	10	-	-	-	-
Øiensykdom	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Hjertelidelser ...	-	-	-	-	4	-	-	-	-
Ledd- og slimsekk- lidelser	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kirurg. tilfelle ..	-	-	-	-	-	1	-	7	11
Tannlidelser	1	-	-	-	-	-	-	2	-
Mangelsykdommer	-	-	-	-	12	-	-	46	1
Andre beh. syk- domstilfelle ..	-	-	-	-	13	-	1	11	6
Gjet									
Ringorm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper	-	-	-	-	56	-	-	60	4
Luftveiskatarr ..	-	-	-	-	-	-	-	15	4
Lunge- og bryst- hinnebetendelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielseslidelser	-	-	-	-	19	-	-	3	-
Kolikk	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Akutt diaré....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lungeemfysem..	-	-	-	-	21	12	1	2	24
Forgiftning	-	-	-	-	-	-	-	15	15
Innvollsorm	-	-	-	-	-	-	-	22	-
Hudparasitter ..	-	-	-	-	67	-	-	500	-

Vest-Agder	Rogaland		Hordaland		Bergen		Sogn og Fjord.		Møre og Romsd.		S.-Trøndelag		N.-Trøndelag		Nordland		Troms		Finnmark		
	Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		
Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte
12	2113	12	12	165	7	6	-	880	1	1	153	56	5	119	2	88	100	19	-	-	-
1	3	6	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	41	1	1	1	1	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	82	4	3	8	3	1	-	11	-	28	3	34	5	1	16	-	-	-	-	-	-
2	23	2	2	7	2	6	1	-	7	1	6	11	2	4	3	-	-	-	-	-	-
1	19	7	2	-	2	1	-	-	7	-	38	-	-	-	2	1	2	1	1	1	-
2	732	18	10	51	8	3	-	-	9	2	-	-	-	-	-	2	2	2	3	3	-
1	40	296	10	10	22	3	-	-	108	9	81	2	2	7	7	-	24	2	8	8	2
2	4	50	-	-	3	3	1	5	6	2	362	2	2	264	76	-	45	-	-	-	-
1	4	5	3	5	17	23	1	14	36	13	1	10	1	1	1	-	-	-	-	-	-
2	1	64	12	1	2	1	1	14	4	35	-	24	2	9	108	32	26	4	17	-	-
1	87	7	30	6	68	7	1	-	-	22	-	13	-	100	6	1	-	28	5	4	1
2	-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	-	-	-	-	-
1	3	5	1	3	3	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	7	5	10	-	1	-	-	6	2	-	-	-	-	-
1	70	150	25	-	-	-	-	15	-	112	2	102	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	850	-	36	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-

Tabell III. Sykdommer hos:	Oslo		Akers- hus		Østfold		Buske- rud		Vestfold		Hed- mark		Opland		Tele- mark		Aust- Agder		
	Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		Antall		Døde og drepte		Antall		
																			Døde og drepte
Skurv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	-	-	-	-
Uregelm. fødsler	-	-	78	9	49	10	28	3	22	1	92	16	121	13	19	2	13	3	-
Misfostre	-	-	7	3	-	-	2	2	-	-	2	2	3	3	-	-	-	-	-
Skjede- og bør- vrenning	-	-	30	19	14	10	-	-	2	2	5	4	10	8	2	-	-	-	-
Børdreining	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Tilb. efterbyrd	-	-	8	-	-	-	7	-	-	-	1	-	7	-	1	-	-	-	-
Kasting	-	-	2	-	2	-	-	-	1	-	7	-	12	-	-	-	-	-	-
Melkefeber	-	-	44	-	9	-	15	1	1	-	37	-	28	4	-	-	-	12	-
Børbetendelse	-	-	25	1	2	1	13	1	1	-	9	2	11	3	-	-	-	2	-
Patte- og jurlidelser	-	-	40	1	47	1	19	3	10	-	15	-	43	2	28	-	-	4	2
Kryptorkidopera- sjoner	-	-	28	-	2	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Kastrasjoner	-	-	1999	7	611	-	585	-	252	-	412	2	978	1	432	2	103	-	-
Karsinom og sar- kom	-	-	12	1	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sene- og klov- lidelser	-	-	26	12	2	-	41	3	1	-	13	-	27	-	4	-	-	-	-
Øiensykdom	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertelidelser	-	-	20	20	9	9	83	63	24	17	50	44	53	44	16	8	3	3	3
Ledd- og slimsekk- lidelser	-	-	15	2	5	-	24	4	1	-	14	3	31	11	28	4	1	-	-
Kirurg. tilfelle	-	-	90	7	107	5	67	9	36	4	188	5	93	8	78	13	50	-	-
Tannsykdom	-	-	1	-	21	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-
Mangelsykdommer	-	-	1170	40	1316	92	462	38	433	12	801	97	692	42	282	24	176	-	-
Andre beh. syk- domstilfelle	-	-	96	25	43	2	93	37	58	15	74	38	199	38	90	4	92	2	-
Hund																			
Ringorm	4	-	6	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	2	-
Skabb	126	1	123	8	3	-	16	2	2	2	3	-	1	-	-	-	-	2	-
Rosen	73	6	57	10	4	-	16	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke	330	108	192	62	73	42	135	46	70	16	165	36	85	29	4	1	40	10	-
Stivkrampe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarr	201	5	196	2	-	-	6	-	17	2	8	-	3	-	11	-	-	-	-
Lunge- og bryst- hinnebetendelse	62	20	64	23	4	1	31	8	-	14	6	-	-	-	2	1	-	-	-
Fordøjelseslidelser	281	31	213	16	42	3	47	6	26	2	34	2	22	-	41	1	7	-	-
Kolikk	132	12	83	10	13	1	14	1	4	-	3	-	3	-	7	1	3	2	-
Akutt diaré	96	20	82	9	-	-	41	6	4	-	6	-	4	1	7	-	-	-	-
Lungeemfysem	6	2	8	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftning	119	28	88	33	8	5	17	8	7	-	15	1	5	2	6	4	1	1	-
Innvollsorm	294	9	234	6	36	1	115	6	29	-	25	-	42	-	6	-	3	-	-
Hudparasitter	190	-	131	25	30	-	99	-	22	-	26	-	28	-	12	-	4	-	-
Hjernebetendelse	73	41	1	-	-	-	7	1	-	-	-	-	2	2	1	1	-	-	-
Blodurin (ikke smitts.)	22	5	12	5	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyre- og urinveis- sykdom	171	81	101	38	11	3	20	1	3	1	5	3	3	3	-	-	-	-	-

Tabell III. Sykdommer hos:	Antall	Oslo	Akers- hus	Østfold	Buske- rud	Vestfold	Hed- mark	Opland	Tele- mark	Aust- Agder	
		Døde og drepte		Døde og drepte		Døde og drepte		Døde og drepte		Døde og drepte	
	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall
Sterilitet.....	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
Hudutslett.....	494	22	210	-	30	2	110	-	39	-	22
Skurv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-
Uregelm. fødsler.	69	5	36	4	1	-	19	2	3	-	2
Misfostre	1	1	3	-	-	-	-	-	-	1	1
Skjede- og bør- vrengning	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilb. etterbyrd..	24	2	9	-	-	-	3	-	-	-	-
Børbetendelse ..	18	10	21	10	1	1	20	-	-	1	-
Patte- og jursykd.	73	5	28	3	1	-	21	-	4	-	-
Kastrasjon.....	10	-	28	-	10	-	4	-	2	-	1
Karsinom og sar- kom.....	62	11	3	1	2	-	7	3	1	5	-
Sene- og klo- lidelser	149	2	64	1	-	-	7	-	2	-	10
Øiensykdom	269	19	178	2	18	-	75	5	27	-	17
Hjertesykdom...	79	4	18	1	2	-	2	1	-	2	-
Ledd- og slimsekke- lidelser	126	17	10	-	56	2	12	-	2	-	8
Kirurg. tilfelle ..	881	41	359	51	4	-	138	6	106	-	78
Tannlidelser	98	3	37	-	1	-	-	-	3	-	10
Mangelsykdommer	201	3	168	10	14	1	47	3	15	-	5
Andre beh. syk- domstilfelle ..	499	39	135	23	14	1	34	-	16	-	27
Katt											
Skabb	71	43	7	5	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	27	10	10	5	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarr ..	-	-	14	6	-	-	-	-	-	-	1
Lunge- og bryst- himnebetendelse	16	14	7	6	-	-	-	-	-	-	-
Fordieleseslidelser	54	35	19	6	2	-	1	-	-	1	-
Kolikk	12	8	7	3	-	-	2	-	-	-	-
Akutt diaré	24	12	12	7	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftning	49	19	12	9	2	2	1	1	-	-	2
Innvollsorm	8	-	8	1	1	-	-	1	-	1	-
Hudparasitter	9	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjernebetendelse	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyre- og urinveis- lidelser	10	7	5	3	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslett.....	24	8	11	7	1	-	2	-	-	-	2
Skurv	3	3	2	2	-	-	-	-	-	1	-
Uregelm. fødsler	9	2	5	2	1	-	2	-	2	-	-
Børbetendelse ..	18	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Patte- og jur- betendelse	3	1	1	1	-	-	7	-	-	-	-
Kastrasjon.....	38	1	32	-	2	-	17	-	4	-	6
Sene- og klolidelser	6	4	35	2	8	8	-	-	-	-	-
Øiensykdom	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2

Vest-Agder	Antall		Døde og drepte		Rogaland	Hordaland	Bergen	Sogn og Fjord.	Møre og Romsd.	S.-Trøndelag	N.-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark		
	Antall	Døde	Antall	Døde												
20	1	—	26	—	22	—	31	—	2	—	4	—	35	—	15	—
2	—	—	4	—	1	—	1	—	—	—	—	—	8	—	—	—
1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
2	—	—	31	1	32	—	13	—	5	—	2	—	1	—	1	—
7	—	—	9	—	5	—	2	—	1	—	2	—	9	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	6	—	—
22	2	1	65	7	24	2	32	3	4	—	18	—	58	8	28	—
8	—	—	7	1	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—
29	—	31	4	43	—	—	39	—	—	—	9	—	3	—	4	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	8	1	1	7	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	—	27	1	15	—	—	35	—	3	—	9	—	59	—	32	—
3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabell III. Sykdommer hos:	Oslo	Akers- hus	Østfold	Buske- rud	Vestfold	Hed- mark	Opland	Tele- mark	Aust- Agder	
	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	
	Døde	Drepte	Døde	Drepte	Døde	Drepte	Døde	Drepte	Døde	Drepte
Hjertelidelse	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledd- og slim- sekklideler ...	-	-	32	3	-	-	1	-	-	-
Kirurg. tilfelle ..	30	20	10	7	4	-	8	3	-	4
Andre behandlede sykdomstilfelle	26	9	11	-	-	-	-	-	2	-
Fjærfe.										
Hønssetyfus	-	-	-	-	-	16	12	-	-	-
Difterit	-	-	-	-	-	8	5	-	-	-
Hønselammelse ..	-	-	5	5	100	100	31	1	-	-
Fordøielseslideler	-	-	-	-	-	1	-	125	125	120
Akutt diaré	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-
Koksidiose	-	-	90	20	350	80	40	25	-	269
Forgiftning	-	-	-	-	-	-	28	28	-	67
Innvollsorm	-	-	2	-	-	-	6	6	-	-
Hudparasitter ...	-	-	-	-	-	-	-	250	10	50
Egglederbet.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Kirurg. tilfelle ..	-	-	3	-	-	-	-	-	-	62
Mangelsykdommer	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Andre behandlede sykdomstilfelle	-	-	2	2	-	10	10	1	1	1
Andre dyr.										
Skabb	-	-	36	15	83	-	-	-	-	-
Paratyfus og Para- coliinfeksjon ..	-	-	431	69	10	8	172	7	58	22
Rosen	-	-	12	1	-	-	-	2	-	-
Ungedødelighet..	-	-	-	28	9	2	2	-	7	-
Luftveiskatarr ..	-	-	12	5	-	-	-	-	6	-
Lunge- og bryst- hinnebetendelse	-	-	11	10	-	-	33	7	-	-
Fordøielseslideler	-	-	33	5	6	-	33	3	8	-
Kolikk	-	-	1	1	12	12	8	8	-	-
Akutt diaré	-	-	165	5	44	5	24	4	3	1
Koksidiose	-	-	53	12	21	6	70	21	6	5
Forgiftning	-	-	69	28	27	25	26	15	12	10
Innvollsorm	-	-	475	8	1257	8	651	18	204	-
Hudparasitter ...	-	-	-	-	-	16	10	10	8	-
Hjernebetendelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
Nyre- og urinveis- sykdommer ...	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-
Sterilitet	-	-	133	-	165	-	116	-	102	-
Hudutslett....	-	-	1	-	8	-	24	1	-	-
Uregelm. fødsler .	-	-	31	2	15	1	50	4	2	-
Misfostre	-	-	1	-	-	-	-	6	1	-

Vest-Agder	Antall		Rogaland	Hordaland	Bergen	Sogn og Fjord.	Møre og Romsd.	S.-Trøndelag	N.-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark
	Døde	og drepte										
2	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	5	-	3	-	-	-	-	-	-	-
7	7	7	80	80	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	120	20	100	-	-	-	-	-	-	-
1	1	1	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	1	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	113	8	14	9	-	-	-	-	-	-
670	585	16	-	-	-	-	6	1	-	-	-	-
87	16	155	55	-	-	-	78	55	1454	398	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	13	6	6	-	-	-	1	1	5	5	-	-
5	1	5	4	9	-	-	29	4	155	33	-	-
2	2	4	2	2	-	-	-	1	-	24	-	-
18	-	18	5	12	4	-	-	24	1	95	40	-
31	-	31	-	8	8	-	-	-	79	17	-	-
24	12	19	11	10	3	-	-	35	22	27	10	-
30	1	5365	70	495	-	-	-	9406	-	7020	-	-
1	-	19	-	23	-	-	-	10	-	241	-	-
37	-	37	16	-	-	-	-	19	19	-	-	-
95	-	230	-	20	3	-	-	1	-	10	2	-
67	-	11	-	4	-	-	-	248	-	587	-	-
16	3	37	4	7	1	-	-	-	6	-	48	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	7	87	15
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5

Tabell III. Sykdommer hos:	Oslo		Akers- hus		Østfold		Buske- rud		Vestfold		Hed- mark		Opland		Tele- mark		Aust- Agder	
	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte	Antall	Døde og drepte
Skjede- og bør- vrenging.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kasting	-	-	6	-	-	-	-	28	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Børbetendelse ...	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Patte- og jur- lidelser	-	-	11	-	8	-	18	1	-	-	-	-	6	-	-	-	-	1
Kastrasjon	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Karsinom og sar- kom	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Sene- og klolidelser	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Øiensykdommer .	-	-	1	-	2	-	6	-	-	5	1	9	-	-	-	-	-	-
Hjertelidelser ...	-	-	1	-	-	-	5	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Ledd- og slimsekk- lidelser	-	-	4	-	-	67	1	-	-	-	-	-	-	-	40	4	-	-
Kirurg. tilfelle ..	10	2	87	8	90	6	87	5	35	2	116	4	158	27	56	7	38	1
Tannlidelser	-	-	6	1	-	-	21	2	-	-	14	-	1	-	-	-	-	-
Mangelsykdommer	-	-	68	21	178	64	58	-	12	-	38	6	108	9	35	-	49	-
Andre behandlede sykdomstilf. ...	-	-	19	4	30	2	55	5	15	-	11	2	417	131	93	19	49	3

Tabell IV.

Antall autoriserte veterinærer i Norge i 1937.

(Nombre de vétérinaires diplômés en 1937).

Fylke (Département)	Autorserte veterinærer (Vétérinaires diplômés)	Derav (dont)		
		Distrikts- dyrlæger ¹⁾ (Vétérinaires délégués)	I andre stillinger el. privat prakt. (D'autres vétérinaires exerçants)	Ikke praktiserende ²⁾ (non exerçants)
Oslo	38	2	34	2
Akershus	36	12	22	2
Østfold	26	7	17	2
Buskerud	23	11	11	1
Vestfold	16	5	10	1
Hedmark	38	15	17	6
Opland	36	15	16	5
Telemark	17	9	8	-
Aust-Agder	9	4	4	1
Vest-Agder	9	3	6	1
Rogaland	17	6	11	-
Hordaland	8	6	2	-
Bergen	9	3	5	1
Sogn og Fjordane	11	8	3	-
Møre og Romsdal	20	13	7	-
Sør-Trøndelag	24	14	9	1
Nord-Trøndelag	14	10	3	1
Nordland	7	7	-	-
Troms	5	4	1	-
Finnmark	3	2	1	-
Utenlands	15	-	-	-
Riket (le royaume)		381	156	187
—»—	1936 .	377	157	180
—»—	1935 .	375	157	176
—»—	1934 .	366	156	170
—»—	1933 .	353	157	156
—»—	1932 .	341	158	145
—»—	1931 .	324	159	125
—»—	1930 .	299	159	105
—»—	1925 .	257	157	78
—»—	1920 .	248	145	81
—»—	1915 .	246	137	88
—»—	1910 .	234	130	85
—»—	1905 .	199	108	83
—»—	1900 .	148	84	53
—»—	1895 .	133	69	46

¹⁾ Herunder politidyrslæger.²⁾ Herunder pensjonerte.

Utførsel og innførsel av levende dyr 1936.

Utførsel:

I følge Norges offisielle statistikk er det i året 1936 utført følgende levende dyr: 160 hester, 11 storfe, 17 sauher, 149 svin, 4 rein, 14 fjærfe, 7 annet fjærfe, 26 isbjørn, 10 bever, 1 024 sølvrev, 33 hunder og 17 andre dyr.

Innførsel:

I henhold til kgl. plakat av 7 november 1930 er det forbudt å innføre hit til landet levende pattedyr og fugler fra alle land. Alle som ønsker å innføre hit til landet fra utlandet sådanne levende dyr, må derfor på forhånd i hvert enkelt tilfelle innsende til Landbruksdepartementet eller Veterinærdirektøren andragende om dispensasjon fra ovennevnte innførselsforbud.

I løpet av året 1936 er det på ovennevnte måte — ifølge Norges offisielle statistikk — innført følgende antall levende dyr: 84 hester, 60 storfe, 15 sauher, 1 gjet, 15 svin, 60 kalkuner og fasaner, 2 ender, 8 sølvrev, 6 hvitrev, 12 mår, 166 mink, 4 473 reindsdyr og 161 hunder.

Av disse dyr er det til de offentlige karanteneanstalter i 1936 innført følgende dyr:

Til Statens Karantenestasjon på Marøya ved Stavanger: 1 hund og 8 sauher.

Til karanteneavdelingen ved Statens Veterinærklinik i Oslo: 134 hester, 120 hunder, 115 mink, 10 kaniner, 16 aper, 2 høner, 12 kanadiske mår, 1 sau, 40 raphøns og 2 griser.

Til Trondheim kommunale karantenefjøs: 1 storfe fra Sverige.

På Fellesslakteriet, Ø. Aker: 5 storfe fra Sverige.

Bevilgninger til Det civile veterinærvesen for budgetterminen 1. juli 1936—30. juni 1937.

A. Utgifter:

Kap. 681. Statsdyrlægene:

1. Lønninger	kr.	7 308
2. Laboratorier	»	0
3. Reiseutgifter	»	2 000
		kr. 9 308

Kap. 682. Tilskudd til distriktsdyrlæger:

1. Lønninger	kr.	340 000
2. Reiseutgifter	»	55 000
		» 395 000

Kap. 683. Norges Veterinærhøiskole (jfr. kap. 2583):

1. Lønninger	kr.	87 500
2. Kontorutgifter	»	9 500
3. Stipendier (<i>overførbar</i>)	»	10 000
4. Bygninger (<i>overførbar</i>)	»	45 000
5. Lys og brenne m. v.	»	35 000
6. Institutter og samlinger (<i>overførbar</i>) ..	»	83 500
7. Forskjellig	»	20 000
		» 290 500

Kap. 684. Veterinaerinstituttet (jfr. kap. 2581):

1. Lønninger	kr.	44 935
2. Kontorutgifter	»	5 500
3. Bygninger	»	3 000
4. Lys og brenne	»	7 000
5. Laboratorier	»	38 000
6. Reiseutgifter	»	500
7. Forskjellig	»	8 000
		» 106 935

Kap. 685. Andre veterinærformål (jfr. kap. 2582):

1. Tuberkulinundersøkelser.....	kr.	5 000
2. Erstatning ved nedslakting	»	23 000
3. Tilskudd til «Norsk Veterinærtidsskrift»	»	1 500
4. Karantenestasjonen.....	»	718
5. Stipendier	»	0
6. Kursus for dyrlæger	»	3 000
7. Statens Veterinærklinikks	»	38 500
8. Bekjempelse av forskjellige meget tap-bringende husdyrsykdommer (<i>overførbar, anslagsbevilgning</i>)	»	250 000
9. Forskjellig	»	5 000
		» 326 718

Kap. 886. Sundhetskontroll ved eksport av

fjærfe	»	2 000
		kr. 1 130 461

B. Inntekter:

Kap. 2581. Veterinaerinstituttet (jfr. kap. 684)	kr.	22 000
» 2582. Karantenestasjoner (jfr. kap. 685)	»	280
» 2583. Norges Veterinærhøiskole (jfr. kap. 683) ..	»	1 200
		kr. 23 480

II.
Kjøttkontrollen 1936.

Almindelig oversikt.

Kjøttskontroll i henhold til lov om kommunale slaktehus, kjøttskontroll m. v. av 27 juni 1892 har i året 1936 vært i virksomhet i 38 kommuner. I følgende bykommuner virker nu således kjøttskontroll: Ålesund, Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikstad, Gjøvik, Halden, Hamar, Harstad, Haugesund, Holmestrand, Horten, Hønefoss, Kongsvinger, Kragerø, Kristiansand, Kristiansund, Larvik, Lillehammer, Molde, Moss, Narvik, Notodden, Oslo, Porsgrunn, Risør, Sandefjord, Sarpsborg, Skien, Stavanger, Trondheim, Tromsø og Tønsberg samt dertil i Lillestrøm, Odda og Tinn landkommuner.

Kommunale slaktehus finnes i Bergen, Drammen, Egersund, Halden, Haugesund, Kristiansund, Lillehammer, Oslo, Stavanger og Trondheim. Av disse er slaktehusene i Bergen, Drammen, Egersund, Kristiansund, Lillehammer, Stavanger og Trondheim godkjent av det offentlige, likesom det i disse kommuner er innført slaktetvang i henhold til lov av 27 juni 1892, dens § 1.

Slaktehusene i Halden, Haugesund og Oslo er uten approbasjon av det offentlige.

Ved kongelig resolusjon av 3 november 1917 blev kontroll ordnet ved det såkalte «Fellesslakteri» på Løren i Østre Aker.

I landkommunen Voss finnes siden 1909 et slakteanlegg som eies og drives av kommunen.

Regler for innførsel av husdyr og smitteførende gjenstander — heri innbefattet innførsel av kjøtt og flesk — undergikk i 1936 ingen endringer for så vidt kjøttinnførselen angår.

Ved kongelig resolusjon av 7 oktober 1932 var det blitt utferdiget regler vedrørende kontroll med utførsel av ferskt kjøtt (slaktekjøtt) fra Norge til Sverige og i medhold herav har Landbruksdepartementet etter foretatte besiktigelser under 29 august 1933 godkjent Fellesslakteriet, Løren i Østre Aker, og Stavanger kommunale Slakteanlegg som «eksportslakterier». Slakteriene er som eksportslakterier tildelt henholdsvis numrene 01 og 02.

Ved skrivelse fra Landbruksdepartementet av 29 august 1933 er likeledes i medhold av ovennevnte kgl. resolusjon av 7 oktober 1932 reglene for eksport av ferskt kjøtt (slaktekjøtt) fra Norge til Sverige også gjort gjeldende for utførsel av ferskt kjøtt — heri innbefattet lettsaltet flesk (bacon and ham) — fra Norge til Storbritannia, og således at det lettsaltedde flesk (bacon and ham) skal tilberedes og behandles etter de regler som Veterinærdirektøren til enhver tid fastsetter.

I henhold hertil har Veterinærdirektøren under 29 august 1933 utferdiget spesielle regler for tillaging og behandling av bacon bestemt for eksport til Storbritannia (inntatt som bilag til årsberetningen for 1932).

Ved skrivelse fra Landbruksdepartementet av 3 oktober 1935 er de samme bestemmelser gjort gjeldende ved utførsel av ferskt kjøtt fra Norge til Frankrike.

*

De i de senere år ved den offentlige kjøttkontroll undersøkte kjøttmengder stiller sig (i hele tall og antall skrotter) således:

	Storfe	Hester	Svin	Sau og gjet	Kalver
1908	124 935	3 866	83 197	212 151	130 321
1909	139 261	3 637	73 877	230 899	150 204
1910	156 892	4 645	68 300	217 321	159 282
1911	169 194	6 161	80 042	235 347	172 855
1912	152 798	6 453	96 552	247 213	159 390
1913	146 189	6 377	82 296	247 846	157 908
1914	164 798	5 477	94 417	211 883	162 288
1915	190 698	6 384	76 860	226 721	183 327
1916	144 206	7 027	51 181	212 162	154 552
1917	189 076	4 992	66 553	185 201	159 933
1918	167 158	8 853	38 635	207 006	158 710
1919	139 289	6 480	57 563	224 724	149 542
1920	179 931	7 353	91 176	272 533	173 051
1921	172 122	9 775	102 220	306 182	214 493
1922	188 565	9 424	99 339	302 848	211 473
1923	196 371	9 625	135 135	327 341	228 181
1924	180 804	11 520	139 126	303 303	236 063
1925	154 967	8 950	121 666	286 779	208 431
1926	170 571	5 349	165 465	318 295	205 315
1927	174 588	5 243	220 055	313 055	213 492
1928	188 819	5 894	191 736	356 913	234 031
1929	184 340	6 434	201 263	335 634	225 009
1930	171 277	5 605	258 960	312 998	206 037
1931	168 488	3 725	315 304	364 082	201 635
1932	189 483	3 358	281 591	384 234	221 787
1933	197 972	4 188	318 954	403 218	233 392
1934	172 466	4 622	362 524	354 189	218 372
1935	176 631	4 781	328 354	358 170	228 810
1936	195 305	4 681	307 611	367 384	229 199

*

På de følgende tabeller vil finnes sammendratt de tabellariske betrinninger fra de forskjellige kommuner, hvori kontroll har vært i virksomhet, således at tabell A viser den samlede kjøttmengde (antall kjøttskrotter) som har passert de forskjellige kontrollstasjonene i løpet av året med samtidig angivelse av, fra hvilket land kjøttet stammer.

I tabell B angis på samme måte det antall kjøttskrotter, som er stemplet med 2. klasses stempel.

Tabell C angir på samme vis antall av kasserte kjøttskrotter, vekten av de konfiskerte slakt samt vekt av kasserte organer og avfall.

Tabell D angir de utenfor hovedstasjonene kontrollerte kjøttmengder, deres klassifikasjon m. v.

Tabell E viser den samlede mengde ferskt slaktekjøtt som i årets løp er kontrollert.

Tabell F angir de vesentligste årsaker til 2. klasses stempling og kassasjon av kjøtt.

Tabell G vedrører kontrollen av det fra utlandet innførte opdelte kjøtt, det såkalte tønnekjøtt (konf. lov av 25 juli 1910 og kgl. plakat av 4 august 1911).

Tønnekjøttskontroll har i årets løp vært i virksomhet i følgende byer:

Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikstad, Haugesund, Horten, Kristiansand, Oslo, Skien, Stavanger, Trondheim og Tønsberg.

Tabell A. Antall av slakt som i 1936 er undersøkt på kontrollstasjonene.

(Nombre de viandes de boucherie examinées aux bureaux de contrôle en 1936).

Kommune	I alt undersøkt							Hvorav svensk							
	Storf	Hest	Svin	San	Gjet	Spekalv	Gjøkavl	Andre dyr	Storf	Hest	Svin	San	Gjet	Spekalv	Gjøkavl
Ålesund	5524	54	2457	5798	442	1802	1075	6	-	-	-	-	-	-	-
Irendal	1007	11	1417	1097	1	1448	157	1	-	-	-	-	-	-	-
Bergen	13331	111	22602	45123	4144	20394	2577	-	-	-	-	-	-	-	-
Jødsø	1787	3	732	3152	12	941	641	58	-	-	-	-	-	-	-
Drammen	3006	189	8660	3837	24	6929	862	1	-	-	-	-	-	-	-
F.stad Ø.	657	8	440	186	-	1001	30	-	-	-	-	-	-	-	-
» V.	2691	65	6001	1805	3	2996	316	1	-	-	-	-	-	-	-
Tjøvik	599	18	1447	962	3	1362	32	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialden	487	9	3637	934	-	2101	724	-	268	-	-	51	-	-	111
Iamar	1379	65	3159	1733	41	2280	86	-	-	-	-	-	-	-	-
Iarstad	753	-	147	812	1	289	104	-	-	-	-	-	-	-	-
Iaugesund	587	2	2051	1879	144	960	93	-	-	-	-	-	-	-	-
Iolmestrand	350	2	636	254	-	444	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Iorten	1275	24	3040	1243	17	2377	140	49	-	-	-	-	-	-	-
Ienefoss	1089	55	1813	867	6	1483	109	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg	1386	36	1334	374	2	1356	24	4	-	-	-	-	-	-	-
Kongsvinger	448	24	738	469	-	422	97	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø	617	1	682	558	2	1162	109	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansand	4	1	5	54	-	94	41	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansund	1552	38	1815	4035	137	3476	126	34	-	-	-	-	-	-	-
Karvik	2078	34	2499	1453	-	1468	232	-	-	-	-	-	-	-	-
Illehammer	110	24	1680	2052	324	2130	500	-	-	-	-	-	-	-	-
Illestørn	1052	9	2295	1282	-	1425	153	-	-	-	-	-	-	-	-
Iolde	1296	6	575	1659	110	736	154	10	-	-	-	-	-	-	-
Ioss	1815	49	2882	1595	-	2293	411	2	-	-	-	-	-	-	-
Karvik	406	-	88	1244	40	89	62	18	-	-	-	-	-	-	-
Kotodden	704	2	959	575	3	932	43	-	-	-	-	-	-	-	-
Kødder	1046	6	633	2013	314	415	137	-	-	-	-	-	-	-	-
Klo	26160	1470	100571	149939	5448	40369	29199	-	29	-	3	2	-	-	19
Korsgrunn	833	4	1008	561	-	1034	127	-	-	-	-	-	-	-	-
Kiser	155	2	138	77	2	216	62	1	-	-	-	-	-	-	-
Kandefjord	1374	10	3833	1039	-	1457	236	-	-	-	-	-	-	-	-
Karpsborg	2115	55	5525	229	-	2979	281	1	-	-	-	-	-	-	-
Kien	1386	31	2174	1046	3	1763	39	3	-	-	-	-	-	-	-
Kavanger	139	13	1783	6497	43	5805	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kinn	313	3	765	293	5	671	49	1	-	-	-	-	-	-	-
Romsø	158	1	166	1837	83	715	123	2	-	-	-	-	-	-	-
Rondheim	16179	345	8464	21524	1308	15324	401	193	20	-	-	-	-	-	6
Ønsberg	4325	37	6292	2353	3	3801	828	3	-	-	-	-	-	-	-
Øllesslakteriet . .	177	2	268	298	-	631	2	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt (total)	100350	2819	205411	272738	12665	137570	40399	388	317	-	3	53	-	-	136

**Tabell B. Antall av slakt som i 1936
er stemplet med 2nen klasse på kontrollstasjonene.**

(*Nombre de viandes de boucherie marquées avec l'estampille de IIme classe.*)

Kommune	I alt 2nen klasse								Andre dyr
	Storfø	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekaly	Gjøkaly		
Ålesund	55	1	10	61	10	35	8	-	-
Arendal	4	-	5	-	-	-	-	-	-
Bergen	65	2	154	65	5	27	25	-	-
Bodø	15	2	10	60	1	12	2	-	-
Drammen	48	-	32	-	-	8	1	-	-
Fredrikstad Ø. - V.	35	1	2	1	-	-	-	2	-
Gjøvik	35	5	34	-	-	16	-	-	-
Halden	8	-	9	4	-	8	-	-	-
Hamar	1	-	1	2	-	4	3	-	-
Harstad	11	-	28	5	-	-	-	-	-
Haugesund	8	-	-	4	-	2	-	-	-
Holmestrand	19	-	21	28	1	38	-	-	-
Horten	19	-	20	1	-	17	-	-	-
Hønefoss	12	-	14	5	-	10	-	-	-
Kongsberg	8	1	7	-	-	7	-	-	-
Kongsvinger	15	1	7	2	-	9	-	-	-
Kragerø	5	-	5	1	-	4	-	-	-
Kristiansand	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansund	18	2	19	49	-	23	1	-	1
Larvik	19	-	25	-	-	17	-	-	-
Lillehammer	5	-	12	6	2	35	-	-	-
Lillestrøm	6	-	2	-	-	-	-	-	-
Molde	6	-	4	7	3	7	-	-	-
Moss	39	2	17	-	-	40	-	-	-
Narvik	3	-	6	21	-	6	2	-	-
Notodden	7	-	7	5	-	12	-	-	-
Odda	17	1	7	17	-	3	3	-	-
Oslo	179	29	975	494	4	228	77	-	-
Porsgrunn	20	-	3	3	-	14	-	-	-
Risør	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord	14	-	7	-	-	10	-	-	-
Sarpsborg	23	-	4	-	-	51	-	-	-
Skien	3	-	5	-	-	-	-	-	-
Stavanger	3	1	9	15	-	23	-	-	-
Tinn	6	-	3	2	-	2	-	-	-
Tromsø	6	1	1	20	1	-	2	-	-
Trondheim	388	13	123	509	3	331	1	4	-
Tønsberg	43	1	39	2	-	17	2	-	-
Fellesslakteriet	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt (total) . . .	1166	63	1627	1389	30	1016	131	5	

Tabell C.

Antall av slakt som i 1936 er kassert på kontrollstasjonene.

(Nombre de viandes de boucherie saisies aux bureaux de contrôle.)

Kommune	I alt kassert								Vekt i kilogram av kasserte kjøttskrotter	Vekt i kilogram av avfall og organer
	Storfie	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekalkv	Gjøkalkv	Andre dyr		
Ålesund	19	-	5	15	2	14	7	-	2773	1637
Arendal	3	-	1	-	-	5	-	-	453	68
Bergen	50	6	14	31	6	162	7	-	10358	264
Bodø	7	-	3	22	-	8	4	-	1719	59
Drammen	2	-	3	-	-	-	2	-	274	181
Fredrikstad Ø. - V.	7	1	2	-	-	5	-	-	1435	190
Gjøvik	5	-	5	-	-	18	1	-	1500	233
Halden	4	-	2	1	-	12	-	-	650	200
Hamar	9	2	2	3	-	46	1	-	3046	17
Harstad	8	-	3	-	-	28	-	-	1646	1488
Haugesund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Holmestrand	1	-	-	-	5	-	5	-	154	403
Horten	-	-	-	-	-	-	4	-	77	70
Hønefoss	6	-	2	-	-	-	15	-	1100	797
Kongsberg	4	-	4	1	-	-	9	-	1218	298
Kongsvinger	2	-	1	-	-	-	10	-	513	348
Kragerø	6	1	1	1	-	-	10	-	1286	5
Kristiansand	3	-	2	-	-	-	1	-	417	209
Kristiansund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Larvik	14	1	7	19	-	-	22	1	2168	60
Lillehammer	15	-	8	1	-	-	10	-	2303	280
Lillestrøm	4	1	3	1	1	-	14	2	1206	71
Molde	2	-	-	-	-	-	25	-	631	125
Moss	11	-	1	12	-	-	15	1	1705	-
Narvik	-	-	1	-	-	-	19	-	450	280
Notodden	1	-	-	3	-	-	-	-	169	-
Odda	-	-	2	-	-	-	4	-	153	54
Oslo	2	-	2	2	-	-	2	1	347	18
Porsgrunn	59	4	238	164	103	949	73	-	40536	40096
Risør	1	-	2	-	-	-	7	-	497	421
Sandefjord	-	-	1	-	-	-	2	-	98	22
Sarpsborg	-	-	5	2	-	-	10	-	745	58
Skien	4	-	3	-	-	-	25	-	968	76
Stavanger	-	-	1	-	-	-	4	-	160	264
Tinn	1	-	2	1	-	-	44	-	1156	-
Tromsø	1	-	2	-	-	-	2	-	280	122
Trondheim	4	-	1	2	-	-	1	1	684	10
Tønsberg	30	3	25	68	3	124	-	9	8290	7516
Fellesslakteriet	30	-	15	-	-	-	29	2	5571	274
I alt (total)	315	19	369	354	119	1658	105	9	96736	56214

Tabell D.

Antall av slakt som i 1936 er undersøkt av
(Viandes de boucherie examinées)

Kommune	I alt undersøkt							2 n en			
	Storfe	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spokalv	Gjøkalv	Andre dyr	Storfe	Hest	Svin
Ålesund	-										
Arendal	804	8	675	766	-	1035	211	-	3	-	1
Bergen	16017	197	1396	3232	142	450	1055	-	15	-	21
Bodø	9	-	7	7	-	-	2	-	-	-	1
Drammen	3686	78	1542	4633	2	140	12	5	21	2	8
Fredrikstad Ø. . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjøvik	659	30	983	520	-	841	29	-	13	1	22
Halden	2029	66	219	94	-	456	86	-	2	-	-
Hamar	673	60	5445	386	-	763	6	-	6	-	56
Harstad	464	2	51	231	1	115	78	20	5	-	1
Haugesund	2720	67	387	3130	6	2852	111	-	21	3	1
Holmestrand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten	343	13	646	683	-	292	127	-	-	6	-
Hønefoss	8	-	29	3	-	3	1	-	-	-	-
Kongsberg	15	2	16	4	-	6	-	-	1	-	-
Kongsvinger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø	76	-	13	24	-	5	4	-	1	-	-
Kristiansand	4452	209	5406	5244	55	3350	4550	-	2	-	10
Kristiansund	1789	9	-	2143	1	8	-	-	1	-	-
Larvik	61	4	43	332	-	25	9	-	1	-	-
Lillehammer	1041	33	525	2	-	4	-	-	10	-	8
Lillestrøm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Molde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss	369	-	-	124	-	-	-	-	-	-	-
Narvik	1628	1	669	2270	29	351	567	25	20	-	12
Notodden	387	13	425	198	-	339	13	-	9	-	9
Odda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oslo	28104	526	15985	1751	23	5286	4466	-	115	4	155
Porsgrunn	659	18	987	646	2	592	184	-	14	2	7
Risor	171	14	94	120	6	233	46	-	2	-	-
Sandefjord	446	26	223	572	-	269	65	-	2	-	-
Sarpsborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien	1259	69	3426	1475	2	2475	311	-	9	-	20
Stavanger	13552	240	32859	42532	31	12560	527	-	10	2	83
Tinn	514	3	586	604	-	452	52	-	9	-	5
Tromsø	2498	28	685	7923	239	2412	691	161	46	4	10
Trondheim	3592	67	2763	622	3	84	747	65	13	2	55
Tønsberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fellesslakteriet	6930	79	26116	1167	1	1591	293	-	2	-	111
I alt (<i>total</i>)	94955	1862	102201	81438	543	36987	14243	276	359	20	603

kontrollveterinærene utenfor kontrollstasjonene.
en dehors des bureaux de contrôle.)

klasse	Kassert												Vekt i kilogram av kasserte kjøttskrotter og organer	
	Sau	Gjet	Spekalv	Gjøkavl	Andre dyr	Storfe	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekalv	Gjøkavl		
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
22	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
13	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
347	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	
1	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	
32	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
476	10	170	11	2	110	8	89	31	1	246	4	-	25590	93875

Tabell E.

Sammendrag av alt i året 1936

(Tableau récapitulatif du nombre

Kommune	I alt kontrollert							2nen			
	Storfe	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekalkv	Gjøkalkv	Andre dyr	Storfe	Hest	Svin
Ålesund . . .	5524	54	2457	5798	442	1802	1075	6	55	1	10
Arendal . . .	1811	19	2092	1863	1	2483	368	1	7	-	6
Bergen . . .	29348	308	23998	48355	4268	20844	3632	-	80	2	175
Bodø . . .	1796	3	739	3159	12	941	643	58	15	2	11
Drammen . . .	6692	267	10202	8470	26	7069	874	6	69	2	40
Fredrikstad Ø.	657	8	440	186	-	1001	30	-	35	1	2
» V.	2691	65	6001	1805	3	2996	316	1	35	5	34
Gjøvik . . .	1258	48	2430	1482	3	2203	61	-	21	1	31
Halden . . .	2516	75	3856	1028	-	2557	810	-	3	-	1
Hamar . . .	2052	125	8604	2119	41	3043	92	-	17	-	84
Harstad . . .	1217	2	198	1043	2	404	182	20	13	-	1
Haugesund .	3307	69	2438	5009	150	3812	204	-	40	3	22
Holmestrand .	350	2	636	254	-	444	17	-	2	-	-
Horten . . .	1618	37	3686	1926	17	2669	267	49	19	-	25
Hønefoss . . .	1097	55	1842	870	6	1486	110	-	12	-	14
Kongsberg . .	1401	38	1350	378	2	1362	24	4	9	1	7
Kongsvinger .	448	24	738	469	-	422	97	-	15	1	7
Kragerø . . .	693	1	695	582	2	1167	113	-	6	-	5
Kristiansand .	4456	210	5411	5298	55	3444	4591	-	2	-	10
Kristiansund .	3341	47	1815	6178	138	3484	126	34	19	2	19
Larvik . . .	2139	38	2542	1785	-	1493	241	-	20	-	25
Lillehammer .	1151	57	2205	2054	324	2134	500	-	15	-	20
Lillestrøm . .	1052	9	2295	1282	-	1425	153	-	6	-	2
Molde . . .	1296	6	575	1659	110	736	154	10	6	-	4
Moss . . .	2184	49	2882	1719	-	2293	411	2	39	2	17
Narvik . . .	2034	1	757	3514	69	440	629	43	23	-	18
Notodden . . .	1091	15	1384	773	3	1271	56	-	16	-	16
Odda . . .	1046	6	633	2013	314	415	137	-	17	1	7
Oslo . . .	54264	1996	116556	151690	5471	45655	33665	-	294	33	1130
Porsgrunn . . .	1492	22	1995	1207	2	1626	311	-	34	2	10
Risør . . .	326	16	232	197	8	449	108	1	4	-	-
Sandefjord . .	1820	36	4056	1611	-	1726	301	-	16	-	9
Sarpsborg . . .	2115	55	5525	229	-	2979	281	1	23	-	4
Skien . . .	2645	100	5600	2521	5	4238	350	3	12	-	25
Stavanger . . .	13691	253	34642	49029	74	18365	527	-	13	3	92
Tinn . . .	827	6	1351	897	5	1121	101	1	15	-	8
Tromsø . . .	2656	29	851	9760	322	3127	814	163	52	5	11
Trondheim . . .	19771	412	11227	22146	1311	15408	1148	258	401	15	178
Tønsberg . . .	4325	37	6292	2353	3	3801	828	3	43	1	39
Fellesslakteriet	7107	81	26384	1465	1	2222	295	-	2	-	111
I alt (total) .	195305	4681	307611	354176	13208	174557	54642	664	1524	83	2230

kontrollert ferskt slaktekjøtt.
de viandes examinées en 1936.)

klass e					Kass e r t												
Sau	Gjet	Spekalv	Gjøkalv	Andre dyr	Storfe	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spekalv	Gjøkalv	Andre dyr	Vekt i kilogram av kasserte kjøttskrotter	Vekt i kilogram av avfall og organer			
61	10	35	8	-	19	5	-	15	2	14	7	7	7	2773	1637		
70	7	33	26	-	62	7	14	31	6	163	10	7	711	125			
60	1	12	2	-	7	3	3	22	-	-	8	4	11743	11422			
2	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1719	59			
1	-	16	2	-	5	1	2	-	-	-	5	-	669	1632			
12	-	13	-	-	10	2	2	3	1	26	-	-	1435	190			
2	-	4	3	-	15	9	4	-	-	52	-	1	1500	233			
5	-	2	-	-	2	-	-	-	-	31	-	-	1800	400			
4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	4174	1394			
44	1	121	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	1903	3250			
1	-	18	-	-	8	1	5	-	-	4	-	-	412	7472			
5	-	10	-	-	4	4	4	1	-	16	-	-	77	70			
2	-	7	-	-	2	3	3	-	-	9	-	-	2097	968			
1	-	5	2	-	6	1	1	-	-	11	-	-	1218	298			
64	-	23	1	1	15	1	7	20	-	10	-	-	671	363			
17	-	17	1	-	16	2	3	1	-	17	-	-	1286	5			
6	2	35	-	-	5	1	3	1	-	22	-	-	432	224			
7	3	7	-	-	11	-	1	12	-	10	-	-	1861	1925			
-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	2427	670			
43	1	11	3	2	2	-	1	-	-	25	-	-	2443	287			
6	-	17	-	-	-	-	3	-	-	10	-	-	1306	498			
17	-	3	3	-	2	-	2	-	-	6	-	-	631	125			
507	4	256	81	-	94	7	272	166	103	1050	74	-	48735	86701			
3	-	26	-	-	1	-	2	3	-	9	-	-	552	626			
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	120	46			
-	-	10	-	-	-	-	6	3	-	15	-	-	980	68			
-	-	51	-	-	4	-	3	-	-	25	-	-	968	76			
2	-	7	-	-	5	-	1	-	-	4	-	-	630	575			
362	-	38	1	-	13	-	32	9	-	95	-	-	5737	9110			
3	-	2	-	-	1	-	2	-	-	3	-	-	414	250			
52	8	2	2	-	7	1	2	12	-	5	-	-	1354	145			
521	3	331	3	4	32	3	34	68	3	124	-	9	9258	12690			
2	-	17	2	-	30	-	15	-	-	29	-	2	5571	274			
-	-	-	-	-	8	-	3	-	-	16	-	-	1375	5871			
1865	40	1186	142	7	225	27	458	385	120	1904	109	9	122326	150089			

Tabell F.

De vesentligste årsaker til 2nen klasses stempling og kassasjon av kjøtt i året 1936.

(Causes principales de la classification et des saisies.)

Tabell G.

Tønnekjøtt-kontrollen 1936. (Contrôle sur la viande en tonneaux de 1936.)

Kommune	I alt innført, kilogram				Beslaglagt, kilogram				Hvorfra innført
	Heste- kjøtt	Storfekjøtt	Saukjøtt	Orga- ner	Heste- kjøtt	Storfekjøtt	Saukjøtt	Orga- ner	
Ålesund	-	-	896	-	-	-	-	-	Island
	-	1270,8	-	-	-	-	-	-	Argentina
	-	181,4	-	-	-	-	-	-	U. S. A.
	-	-	72629,9	-	-	-	-	-	Island
Arendal	-	-	-	1040,3	-	-	-	-	Danmark
	-	-	-	1136	-	-	-	-	Sverige
	-	-	-	187,5	-	-	-	-	Holland
	-	2886,6	13989	2782,7	-	-	-	-	Argentina
Bergen	-	-	195 714	-	-	-	-	-	Island
	-	-	-	1603,5	-	-	-	-	Danmark
	-	-	-	601,5	-	-	-	-	England
	-	-	-	410,3	-	-	-	-	Kina
	-	-	-	8489	-	-	-	-	Sverige
	-	-	-	3837,5	-	-	-	-	U. S. A.
Bodø	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammen ...	-	-	12898	-	-	-	109	-	Island
Fredrikstad ..	-	2250	-	-	-	-	-	-	Argentina
	-	-	2024	-	-	-	-	-	Island
	-	-	1190	-	-	-	-	-	Argentina
Haugesund ...	-	-	23632	-	-	-	-	-	Island
Horten	-	-	-	630	-	-	-	-	Danmark
Kristiansand	-	801	-	-	-	-	-	-	»
	-	1181,1	-	-	-	-	-	-	Argentina
	-	-	118074,4	-	-	-	669,5	-	Island
Oslo	54641	37906	97986	-	6078	904	-	-	Argentina
	-	323	-	-	-	-	-	-	Brasil
	-	96	-	18214	-	-	-	-	Danmark
	-	3615	379	-	-	30	146	-	Estland
	-	-	-	10061	-	-	-	-	England
	-	2107	-	-	-	-	-	-	Lithauen
	-	-	-	431	-	-	-	-	Finnland
	-	-	-	539	-	-	-	-	Østerrike
	-	-	-	2903	-	-	-	74	Frankrike
	-	-	-	25	-	-	-	-	Sveits
	-	-	125241	-	-	-	38	-	Island
	-	-	-	6	-	-	-	-	Polen
	-	-	-	26103	-	-	-	-	Sverige
	-	-	-	2339	-	-	-	-	Holland
	-	-	-	15	-	-	-	-	Tyskland
	-	-	-	25259	-	-	-	-	Kina
Skien	44409	1545	-	188256	-	-	-	-	U. S. A.
	-	14464	-	-	-	566	-	-	Uruguay
	-	6200	-	-	-	-	-	-	Argentina
	-	3500	-	-	-	-	-	-	Danmark
	-	-	22700	-	-	-	-	-	Island
	1540	-	-	-	-	-	-	-	Argentina
Stavanger ...	2200	-	-	2942	-	-	-	-	Sverige
	658	-	-	-	55,5	-	-	-	Holland
	-	-	125287,5	-	-	-	566	-	Island
	-	-	-	1268	-	-	-	-	Danmark
	1472	-	-	-	-	-	-	-	Argentina
Trondheim ...	-	-	5936	-	-	-	-	-	Island
	-	-	-	1032	-	-	-	-	Danmark
	-	-	-	12527	-	-	-	-	U. S. A.
	-	-	-	987	-	-	-	-	Canada
Tønsberg....	-	3399	-	-	-	-	-	-	Argentina
	-	-	12708	-	-	-	-	-	Island
I alt (total)	104920	81726	831285	313681	6078	1500	1529	74	

Bilag.

Nugjeldende (1 mai 1938) bestemmelser angående innførsel av levende dyr og smitteførende gjenstander. Plakat av 7 november 1930 samt skrivelsjer fra Landbruksdepartementet av 11 og 14 november 1930, 28 april, 19 mai og 12 desember 1931.

I. H e s t og annet til hesteslekten hørende dyr skal det være forbudt å innføre.

Skyss- og trafikkhest, som fra Sverige og Finnland passerer riksgrensen til Norge for umiddelbart etter å vende tilbake, rammes ikke av dette forbud, når hestens identitet godtgjøres.

II. S t o r f e, s a u o g g e i t kan innføres fra S v e r i g e — dog inntil videre ikke fra Malmöhus, Kristianstads, Blekinge, Kronobergs, Hallands, Jönköpings og Kalmar len — så vel til livdyr som til slakting — dog under iakttagelse av følgende bestemmelser:

A. L i v d y r kan innføres etter på forhånd innhentet tillatelse fra Landbruksdepartementet og på nærmere av departementet fastsatt vilkår.

B. S l a k t e d y r kan innføres på følgende vilkår:

a. Innførselen skal foregå:

1) ad nærmeste landevei til Kornsjø stasjon til direkte innlasting i jernbanevogn for videre transport til det kommunale karantenefjøs i Halden eller Oslo,

2) pr. jernbane eller skib direkte til Halden eller Oslo,
3) pr. jernbane direkte til Trondheim.

b. Dydrene skal være ledsaget av en attest — utstedt av svensk embedsveterinær — som godtgjør at dyrene ikke er eller i de nærmest forutgående 6 måneder har vært angrepet av ondartet smittsom sykdom, og at dyrene kommer fra distrikt, hvor der ikke for tiden optrer eller i de sist forløpne 6 måneder har optrådt sådan sykdom, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgående 6 måneder er innført fra utlandet eller fra de til enhver tid for innførsel av livdyr forbudte len.

Dydrene skal være merket eller i attestene således beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.

c. Dydrene skal ved ankomsten føres til den innhegnede, for sådant øiemed reserverte karantenepllass, hvor de blir å undersøke av vedkommende kommunale dyrlæge.

Dydrene skal slaktes i det kommunale slaktehus innen 3 dager etter innførelsen — sørn- og helligdager ikke iberegnet.

d. Karantenefjøset blir å holde strengt avsperret for publikum inntil slaktingen har funnet sted.

e. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, opstalling og føring av dyrene samt fjøsets rensning og desinfeksjon m. v. forbundne omkostninger skal vedkommende kommune være berettiget til å avkreve importøren en av Landbruksdepartementet fastsatt rimelig avgift for hvert dyr.

f. Landbruksdepartementet bemyndiges til for øvrig å fastsette nærmere bestemmelser angående den heromhandlede imports ordring med hensyn til dyrenes undersøkelse og slakting samt om atester og protokoller.

For øvrig skal innførsel av storfe, sau og geit og andre drøvtyggende dyr være forbudt fra alle land.

Rensdyrtrafikken til Norge rammes ikke av dette forbud.

I medhold av punkt X i ovennevnte plakat har Landbruksdepartementet under 28 april 1931 bestemt at foruten fra de i punkt II nevnte len skal innførel av levende dyr også være forbudt fra Elfsborg len — med undtagelse av landskapet Dalsland —, Skaraborgs og Östergötlands len, og i skrivelse av 23 oktober 1931 er innførel av storfe, sau og geit forbudt fra hele Sverige.

III. Svin skal det være forbudt å innføre fra alle land.

IV. Hund, katt og annet til rovdryslekten hørende dyr skal det være forbudt å innføre fra alle land.

Hund som benyttes til voktning av ren og som i følge med disse eiere eller voktere kommer fra Sverige, tillates innført, hvilket også gjelder, om lappene på flytning til Norge har passert finsk område.

V. Alle andre pattedyr samt fugler skal det være forbudt å innføre fra alle land.

VI. Usaltet eller uttilberedt kjøtt og flesk samt usmettet tallg skal det være forbudt å innføre fra alle land undtagen fra Sverige og Finnland.

I skrivelse fra Landbruksdepartementet av 11 og 14 november 1930 ble disse varer forbudt innført fra Malmöhus, Kristianstads og Blekinge len og under 28 april 1931 også fra Hallands, Jönköpings, Kronobergs og Kalmar len.

Slaktet fjærfe og vilt er det forbudt å innføre fra alle land undtagen fra Sverige, Finnland og Island.

Rugeegg av høns skal det være forbudt å innføre fra alle land.

Huder og skinn, hvortil ikke henregnes skinn av pelsdyr, skal det være forbudt å innføre i rå, utilberedt tilstand. Det skal inntil videre være tillatt å innføre fullstendig tørrede eller gjennemsalte huder og skinn på betingelse av, at partiene ved ankomsten besiktigtes av vedkommende offentlig ansatte eller kommunale dyrlæge og av denne erklæres å være som foran nevnt.

Landbruksdepartementet fastsetter størrelsen av godtgjørelsen til dyrlægen for sådan besiktigelse.

Landbruksdepartementet har i skrivelse av 19 mai 1931 bestemt at renskinn kan innføres her til landet fra Sverige og Finnland uten dyrlægebekräftelse.

Rå eller lettsalte deler for øvrig av drøvtyggere, hester og svin såsom slakteavfall, muler, klover, uforarbeidede horn samt hornmel og rasp av horn eller klover, benmel, kjøttfôrmel, blodmel, blod, melk samt naturlig gjødsel fra alle slags dyr skal det være forbudt å innføre, likeså utilvirkede, utilberedte og urensede hår og børster som ikke i forveien er desinfisert.

- VII. Koppeskinner samt vaksiner og sera til veterinært bruk skal det være forbudt å innføre fra alle land.
- VIII. Gress, høi og halm skal det være forbudt å innføre fra alle land. Dog skal sådan innførsel være tillatt fra Sverige på betingelse av, at der medfølger et av offentlig bemyndiget person bekreftet certifikat, som godtgjør at varen er av svensk opprinnelse.

I skrivelse fra Landbruksdepartementet av 11 og 14 november 1930 blev gress, høi, halm forbudt innført fra Malmöhus, Kristianstads og Blekinge len og under 28 april 1931 også fra Hallands, Jönköpings, Kronobergs og Kalmar len.

Videre er det forbudt å benytte gress, høi og halm som emballasje om varer fra alle land, medmindre der medfølger et på behørig måte utfylt certifikat om:

- A. At der ikke i vedkommende land i løpet av de siste 12 måneder har optrådt noget tilfelle av smittsom munn- og klovsyke eller kvegpest. Certifikatet skal være underskrevet av eksportlandets veterinærstyrelse eller av nevnte styrelse dertil bemyndiget person — eller
- B. at det til varens emballering benyttede stråfôr på betryggende måte er desinfisert etter en av offentlig veterinær-

myndighet i eksportlandet godtatt fremgangsmåte ved formalinbehandling eller lignende. Certifikatet skal være undertegnet på tro og love av vedkommende eksportør eller fabrikk.

Disse certifikater skal være bekreftet av norsk konsul eller vedkommende handelskammer eller notarius publicus.

Varer, emballert i gress, høi eller halm, som ankommer uten at nogen av ovenstående certifikater medfölger, tillates kun innført såfremt tollvesenet finner å kunne føre kontroll med at emballasjen brennes. — Alt uten utgift for det offentlige.

Bruktes sekker og annen tidligere brukt emballasje av vevet stoff skal det være forbudt å innføre samt å anvende som emballasje for varer fra alle land. Undtagelse fra denne bestemmelse skal kunne finne sted i følgende tilfelle:

1. Når den innførte vare er kjemiske kunstgjødningsstoffer.
2. Når innførselen av varen finner sted fra land fra hvilket transporten av varen til Norge sjøverts har tatt en tid av minst 7 uker; det samme skal gjelde om varen i den oprinnelige emballasje underveis har vært gjenstand for omlasting, når varemottageren ved faktura eller skibningsdokument eller på annen måte likeoverfor tollvesenet godtgjør at partiet den hele tid har vært under skibning; det samme skal likeledes gjelde om varen midlertidig har henstått på lager på mellom-plass, når en av norsk konsul bekreftet og på tro og love av selgeren utferdiget attest om, at varen videre ekspederes i den samme oprinnelige emballasje, forevises tollvesenet på innførselsstedet.
3. Når det ved varens ankomst fremlegges et av nedennevnte certifikater (attester):
  - a. Attest fra offentlig veterinærmyndighet i utførselslandet om at der i vedkommende land i løpet av de sist forløpne 12 måneder ikke har forekommert noget tilfelle av munn- og klovsyke (apthae epizooticae) og kvegpest (pestis bovina).
  - b. Attest fra vedkommende avsender om at den benyttede emballasje er desinfisert på betryggende måte, godtatt av vedkommende veterinærmyndighet i utførselslandet.
  - c. Attest fra vedkommende avsender om at den ved forsendelsen benyttede strie (sekker) er original emballasje som kun har vært anvendt 1 gang, nemlig ved innførsel fra uteneuropeisk land til vedkommende avsender og at sek-

kene (strien) siden har henligget ubrukt hos ham. Disse atester må være bekreftet av norsk konsul eller vedkommende handelskammer eller notarius publicus.

4. Ved ankomsten av vareforsendelse fra utlandet, emballert i gammel strie (sekker), hvor ingen attest eller certifikater fremlegges, kan mottageren her i landet av tollvesenet gis tillatelse til:
  - a. å innføre varen mot å brenne den benyttede emballasje under kontroll av tollvesenet uten utgift for det offentlige,
  - b. under kontroll av tollvesenet og uten utgift for det offentlige å føre vedkommende vareparti på lager for å opbevares der inntil et av ovenstående certifikater (atester) er skaffet tilveie. I motsatt fall må varepartiet lagres inntil det er hengått en tid av 7 uker fra avskibningsdagen.

Landbruksdepartementet har under 21 januar 1938 bestemt at k r a f t - f ö r som kommer fra land i Europa må — iberegnet skibningstiden fra oprinnelseslandet — være lagret hos importøren eller eventuelt på tollboden i 7 uker før det sendes til forbrukerne. Statens Kornforretning er bemyndiget til å dispensere fra denne bestemmelse samt til å fastsette de nærmere vilkår.

- IX. Redskaper, transportkasser og lignende, der har vært benyttet ved røkt og forsendelse av levende dyr, skal det være forbudt å innføre (returnere) fra alle land, medmindre det godtgjøres ved en av norsk konsul bekreftet, av vedkommende sundhets- eller veterinærmyndighet utstedt attest at de er betryggende desinfisert.

I skrivelse fra Landbruksdepartementet av 12 desember 1931 er ovennevnte plakats punkt IX gitt følgende tillegg:

«Spann, tønner, dunker, kasser o. lign., der har vært benyttet ved forsendelse av rå dyreprodukter som melk, blod, slakteavfall, garveriaavfall, naturlig gjødsel o. s. v., skal være forbudt å innføre (returnere) fra alle land.»

- X. Landbruksdepartementet bemyndiger til:
  1. Å opheve, forandre eller gjøre tillegg til disse regler.
  2. Å dispensere fra bestemmelsene i denne plakat og i tilfelle fastsette de nærmere vilkår. Gyldigheten av sådanne dispensasjoner (innførselstillatelser) ophører når der er hengått 60 dager siden deres utferdigelse, hvis ikke anderledes er bestemt i selve innførselstillatelsen. Disse innførselstillatelser skal for øvrig når som helst kunne tilbakekalles.
  3. Å fastsette betalingen for den etter denne plakat påbudte karantene, veterinærundersøkelse m. v.
- XI. Overtredelse av disse bestemmelser er belagt med straff.

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX. (Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX.

Trykt 1937 (forts. suite):

- Nr. 113. Norges postverk 1936. (*Statistique postale.*)
- 114. Norges handel 1936. (*Commerce.*)
- 115. Pelsdyrtellingen i Norge 1936. (*Élevage d'animaux à fourrure au 1er septembre 1936.*)
- 116. Det civile veterinærvesen 1935. (*Service vétérinaire civil.*)
- 117. Kommunenes skatteligning og budgetter 1936—37. (*Répartition d'impôts et budgets des communes.*)
- 118. Industriarbeidertrygden 1934. (*Assurances de l'État contre les accidents du travail.*)
- 119. Norges civile, geistlige, rettslige og militære inndeling 1. juli 1937. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques, judiciaires et militaires du royaume de Norvège le 1er juillet 1937.*)
- 120. Norges private aktiebanker og sparebanker 1936. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne pour l'année 1936.*)
- 121. Norges bergverksdrift 1936. (*Mines et usines.*)
- 122. Folkemengdens bevegelse 1935 og 1931—35. (*Mouvement de la population.*)
- 123. Kommunenes gjeld m. v. pr. 30. juni 1937. (*Dette etc. des communes.*)
- 124. Meieribruket i Norge 1936. (*L'industrie laitière de la Norvège 1936.*)
- 125. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1935. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 126. Forsikringsselskaper 1936. (*Sociétés d'assurances.*)

Trykt 1938.

- Nr. 127. Syketrygden 1936. (*Assurance-maladie nationale.*)
- 128. Norges jernbaner 1936—37. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 129. Rekruttering 1934 og 1935. (*Recrutement.*)
- 130. Skatteligningen 1937—38. (*Répartition d'impôts.*)
- 131. Norges industri 1936. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 132. Jordbruksstatistikk 1937. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
- 133. Kommunevalgene 1937. (*Élections en 1937 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 134. Telegrafverket 1936—37. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 135. Kriminalstatistikk 1935 og 1936. (*Statistique de la criminalité pour les années 1935 et 1936.*)
- 136. Norges kommunale finanser 1935—36. (*Finances des communes.*)
- 137. Sjømannstrygden 1935. Fiskertrygden 1935. (*Assurances de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 138. Norges handel 1937. (*Commerce.*)
- 139. Norges fiskerier 1936. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 140. Det civile veterinærvesen 1936. (*Service vétérinaire civil.*)

Det Statistiske Centralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:
Statistisk Årbok for Norge, siste årgang 1937. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
Statistisk-økonomisk oversikt, siste årgang 1937. (*Aperçu de la situation économique en 1937.*)
Statistiske Meddeleser. Trykkes månedsvis. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
Månedsgopaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedsvis. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur.*)
Fortegnelse over Norges Officielle Statistik m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889,
1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique Officielle.*)
Statistiske Oversikter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. (*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges handel» er Byråets beholdning meget knapp, hvorfor man vilde være takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:
Statistisk Årbok 1914—1916, 1919, 1920, 1926—1930 og 1934.
Norges handel 1911—1915, 1921 og 1929.

12. mai 1938.